

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 84.—
za pol leta " " " " 42.—
za četrt leta " " " " 21.—
za en mesec " " " " 7.—
Za tiskarstvo celoletno K 95.—
Sobotna izdaja:
za celo leto " " " " K 15.—
za tiskarstvo " " " " 20.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat " " po K 1-20
uredni razpis " " po K 1-80
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4.—
Poslano:
Enostolpna pettivrsta K 3.—
Izhaja vsak dan izvenredno po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7563.

„Domača“ politika.

Naš včerajšnji članek o dogodkih v Črnolju, ki je imel namen, opozoriti našo javnost na usodepolne, temelje države ogrožujoče nedostanke v javni upravi, je našel svoj odgovor. »Slov. Narod« se zmedeno in jecajoče brani »s počasnim razvojem svetovne politike, z zatvorjenimi mejami, razbrskanim prometom in s povsem razorano trgovino«, ki naj opravičuje brezglavo in bedasto upravo Pribičeviča ter dr. Žerjavovo »interveniranje« preko glave deželne vlade.

Udarili smo po teh mahinacijah, ker se zavedamo globlje od »Slov. Naroda« resnobe položaja in vemo, da ne nahaja naša država na celi črti v nevarnosti. Izrazili smo svoje prepričanje, da je nagla in temeljita utrditelj našega gospodarskega in državnega življenja odvisna od gladko in energično delujoče uprave. Problem uprave je naš življenjski problem. Zmešano in korumpirano uradništvo je v stanu, spraviti v nevarnost naše ujedinjenje.

Ukrep, kakor jih je povzročil dr. Žerjav, so pa kakor nalašč ustvarjeni, zrevolucionirani poslovanje javnih uradov, zanesli boljše in upornost med državne organe. V pravni državi se mora čutiti vsak državljan varnega, vsak prebivalec mora imeti zavest, da stoji pod zaščito zanesljivih zakonov, branečih ga pred krivdami. Vprašamo vodilne moči J. D. S. če so kdaj že vestno pomislili, kaj se pravi oropati uradništvo čuta gotovosti in varnosti, ki je predpogoj za vsako veselje do upravnega dela. Kako naj vlijejo uradniki ljudstvu zaupanje v pravni red države, če se morajo sami tresti pred skritimi, nenadnimi »ukazi«, ki jih lahko poženejo kar čez noč po svetu. Če stopi na mesto upravnih predpisov in upravnih zakonov zasebna »informacija neznanca«, potem je vsak državljan red postavljen na glavo.

Če bi se to dogodilo v rednih razmerah, — sicer se tudi v turški državi take brezglavosti niso godile — bi stvar kljub svoji gorostasnosti bila še spravljiva; toda anarhizirati upravo v času »zatvorjenih mej, razbrskanega prometa in povsem razorožene trgovine« se pravi: ogroževati obstoj ljudstva v najnevarnejšem času njegovega državnega življenja. Kar navaja »Slovenski Narod« v opravičilo, je temeljita in popolna obsodba upravnih metod, ki jih zagovarja in izvršuje J. D. S.

Če se pa tako brezglavo početje ne prebota in sistematično ponavlja, potem je pač v interesu celokupnega ljudstva in v interesu dežele, da se napravi temu tarokiranju konec. Ko stopa S. L. S. v boj za zdravo upravo države, ne more braniti

svojih strankarskih koristi. Kajti še nikdar ni bilo uradništvo Črnolja kak odbor ali pododsek Slovenske Ljudske Stranke.

Kar je najvažnejše, je dejstvo, da ni »Slovenski Narod« niti enega dejstva, ki smo jih včeraj omenili, zanikal. S tem je priznal resničnost naših trditev. Preveč nam leži na srcu usoda našega ljudstva, da bi iz neosnovane rahločnosti do demokratske stranke predali deželo tej pogubni upravni politiki.

Tako ne gre naprej!

Belgrad. Vedno na novo moramo konstatirati in povdarjati v naši javnosti, da sloni naša vlada na odkritem in poštenem medstrankarskem sporazumu in da torej mora reševati vse važne zadeve sporazumno.

Odkar je stopil v vlado dr. Žerjav in se je zdelo, da bodo mladi gospodje »Demokratske stranke« našli brezpogojno podporo pri celotni organizaciji, o kateri so mislili, da bo zdaj pa zdaj res zrušila v Belgradu radikalce in nas, ter prevzela vlado in seveda zopet izrabljala svojo celotno moč pri nas le mladim »Demokratom« na korist, od tistega časa torej zaznamujemo dan na dan manjše in večje ižolnosti v ravnanju dr. Žerjava. Zadnje čase pa je postalo dr. Žerjavovo delovanje več kot preveč strankarsko in nelojalno. Omenjamo tukaj le nekaj najbolj drastičnih slučajev. Znano je, da sta dva takolimenovana neavtonomna poverjenika bila imenovana brez vednosti celokupne krajevalne naše vlade in brez njenega priporočila, vsled intervencije dr. Žerjava. Pri tem prav nič ne vprašamo, ali sta naša pristaša ali ne. Za nas stoji le dejstvo, da imamo opraviti z drastično dr. Žerjavovo ižolnostjo.

Še hujši slučaj pa so se dogodili zadnji čas, ko je na direktne intrige dr. Žerjava minister Pribičevič brez preiskave in brez vednosti edino kompetentnega našega poverjenika za notranje zadeve suspendiral kar tri glavarje v Črnolju, v Brezicah in v Slov. Gradcu.

Prav nič nas tukaj ne briga, kakšnega svetovnega naziranja so ti možje in kateri stranki pripadajo — konstatiramo lahko, da ne naši! — toda dr. Žerjavovo postopanje nas močno tangira in osvetljuje njegovo politično moralo ter naš sili k izjavi, da nimamo prav nobene vere več v njegova oseba zagotovila.

Mi nočemo in pod nobenim pogojem ne trpimo, da bi se z nami in našimi uradniki postopalo na takšne turške, makijavelistične načine. Denuncijantstva proti uradništvu in zavratnosti proti stranki ne

bomo trpeli. Ako je kateri uradnik res nastopal nepravilno ali v obče kaj zakrivil, naj pride v disciplinarno preiskavo, kakor je to običaj v urejeni pravni državi!

Iz navedenih in drugih vzrokov se je čutil »Jugoslovanski klub« prisiljen, da nastopi proti označeni korupciji z vso odločnostjo. Poslal je k ministrskemu predsedniku Protiču deputacijo, ki je zahtevala sledeče:

1. Suspendirani uradniki se morajo vrniti na svoja mesta.

2. Uvede se proti njim redna preiskava, ki naj dožene njihovo krivdo ali nekrivdo in preiskava se poveri pristojnemu pokrajinskemu poverjeniku.

3. Dr. Žerjav se ne more smatrati več kot oseba, kateri naj zaupamo, da bo pošteno in brez zavratnosti izpolnjevala medstrankarske dogovore. Vsled tega je treba pri pokrajinski vladi v Ljubljani novega dogovora med strankami v tej zadevi.

»Jugoslovanski klub« je pripravljen iti do skrajnosti. Iz Belgrada se nam poroča, da je prvi dve točki minister Pribičevič že uvaževal, preostaja torej le še rešitev tretje v Ljubljani in tukaj stojimo na stališču, da se morajo sklenjeni dogovori dobesedno držati, ali pa se neha vsako skupno delo.

Josip Rustja:

Eksistenčno uprašanje slovenskega kmeta!

Slovenski kmet je danes postavljen v druge razmere, kot so bile v bivši Avstro-ogrski. Slovenija je ona pokrajina naše države, ki ima najizrazitejšo industrijo in ki ima najboljše pogoje za njen bodoči razvoj. Večina prebivalstva Slovenije se še vedno peča s poljedelstvom. Znano je, da naš kmet vse precej drago proizvaja, in če pridelava na isti površini ravno toliko pridelkov, kot kmet v Banatu, je dosegel to edino na ta način, da je imel na enako površino mnogo več stroškov. Ta strošek je bil potreben, ker zemlja v Sloveniji ni tako rodovitna, kot je ona v Banatu, Bački, Slavoniji ali Srbiji. Naš kmet uporablja že desetletja umetna gnojila, dočim jih kmet v Srbiji niti ne pozna. Da so proizvodi našega kmeta dražji, zavisi od tega, da si je zemlja v navedenih pokrajinah več ali manj različna in se jo lahko enotneje obdeluje. Poleg tega ne vlada tam taka razkosanost parcel kot pri nas, kjer ima kmet en klobuk zemlje na severu, dva klobuka pa na jugu vasi.

Banat, Bačka, Slavonija in Srbija imajo skoraj izključno le poljedeljski značaj.

Proizvodi teh zemelj so v glavnem žito in meso, bodisi goveje, ovčje ali prašičje. Žito in meso se proizvaja v velikih množinah in ravnotako prihaja na trg. Kdor je videl velike vlačilce, vprežene v tovarne ladje na Tisi, ve, koliko žita pride na naš trg. Vprašanje nastane, kakšna bo cena tem proizvodom, ki bodo prišli na trg v Bosni, Dalmaciji, Liki in Sloveniji. Te pokrajine pridejo v prvi vrsti v poštev kot odjemalci. Cena bo gotovo nižja od one, za katero bi mogel naš kmet prodati iste proizvode. Iz tega sledi, da bo žito in meso našega kmeta ostalo brez kupca in bo vsakdo kupoval ono, kar bo cenejše.

Tega se danes naš kmet dobro zaveda in tako se mu je vrnila misel, da bo moral propasti. Njegovi proizvodi ne bodo mogli zdržati konkurence z dovoženimi iz drugih krajev in zato mu grozi gospodarska smrt. To misel je danes podkrepilo dejstvo, da cene žitini, na splošno vsem poljedelskim pridelkom padajo, dočim vsemu onemu rastejo, kar mora kmet kupovati. Splošno se slišijo iz kmetških ust pritožbe, le malokdaj dobri nasveti. Ne pomaga klicati na pomoč zakon, ki ne obstoji, sklepati zakone za vsako izredno priliko, pa ne kaže.

Pri obstoječih razmerah — vse kaže, da se bodo še bolj poojstrile — je naš kmet postavljen pred dve možnosti: Odpovedati se kmečkemu stanu in iskati za služka drugod, ali pa spremeniti način obdelovanja in gojiti druge kulture, organizirati svoje gospodarstvo na drugi podlagi, z drugega vidika.

Samostojni kmet, ki plača cesarju, kar je cesarjevega, Bogu, kar je božjega, ima to radost, da je on na svoji zemlji svoj gospod. On je varen nezavisnosti, njegovo posestvo je njegov ponos. Njegova skrb je razširitev posestva in okrepitev gospodarstva. Največjo srečo občuti tedaj, ko stopi pred svoje otroke in reče: Nisem se trudil zastonj, ker tako je bilo posestvo, ko sem ga prevzel, tako je sedaj.

Vrojeni ponos in nezavisnost ne pusti kmetu, da bi zapustil plug in šel v tovarno, kjer mora delati pod nadzorstvom drugih. Če zapusti svoj dom in pomnoži s svojo osebo delavsko maso, stori to le tedaj, ko ne more na noben način preživeti sebe in družine. V Ameriko in na Vestfalkso so šli ali oni, ki so duševno pokvarjeni in jih je vlekel uživanje, ali pa oni, ki so zabredli v dolgove in so upali v par letih zaslužiti toliko, da poplačajo dolgove in da povzdignejo svoje posestvo.

Vsak kmet je ponosen na to, kar imenuje svoje in le nerad bo iskal dela v industrijskih obratih. On se bo oprijel druge možnosti in gledal bo, da na osnovi pre-

LISTEK.

Vidov dan.

Govoril v dramskem gledališču 28. jun. t. l.
Fr. S. Finžgar.

Gospodje in gospel!

Ta hip je veliko prekratek, da bi bilo v njem mogoče podati današnjemu spominu vsaj nekoliko dostojen zgodovinski vpogled. Dejstvo pa je, da bo bodoča zgodovina morala beležiti v večni spomin, kdaj smo Slovenci kot član troimenega jugoslovanskega naroda smeli praznovati prvič očitno Vidov dan.

Vidov dan! V kolikor je mogoče razbrati iz povestničarjev, so podrobna dejanja tega dne zavita v mrak. Zgodovinski dejstvo je, da je imel Srb svoje slavno carstvo, ki je sijajno vzcvetelo pod velikim duhom Dušana Silnega, carja Srbov, Bolgarov in Grkov. Tedaj so stekle bele ceste po njegovem carstvu, tedaj je Prizren tekmoval z Bizancem, tedaj so beneške karavane potovale od Dubrovnika in Skadra v carstvo Dušanovo do samega Carigrada. Blagostanje je bilo toliko, da piše carigradski kronist Kristobolus: »Na Kosovem polju srebro in zlato kar orjejo iz zemlje.« Kaj bi potem še našteval pridelke, ki jih je carstvo izvažalo: živino, sir, suhe ribe, dragoceno krzno, volno in med;

carstvo Dušanovo je bilo paradiž, ki se je resnično cedil medu in mleka. In vendar nam legenda pripoveduje, da se je taisti silnega carstva silni gospodar tik pred smrtjo na bojnem pohodu proti Carigradu bridko razjokal nad tem carstvom. In ko ga je kraljevič Marko vprašal, čemu joka, je odgovoril: »Ne jokam, ker trepetajo nad menoj smrtne sence, jokam, ker vidim Carigrad in v njem odprta vrata sovražnikom v našo domovino.« Umrli je car in prerok. Srbski junaki so ostali, toda Dušanovega silnega duha ni bilo več nad njimi. Prerok je prorokoval istino. Knezi so knežovali na svojo pest in edini car Lazar je še enkrat zedinil cvet srbskih junakov na Kosovem polju, da bi ubranil carstvo in Srbstvo pred Muratovim imperializmom. Završala je trdnjava strašna bitka; car je padel, padla je srbska vojska, razpadlo srbsko carstvo. To je bil usodni Vidov dan 1389. Verige suženjstva so okovale narod, knezi so prodajali sebe in svoje v turško službo, nastali so vilajeti in nastala je bedna srbska raja. Srbska mati je morala roditi v solzah in bolečinah Osmanom janičarje, toda presilna je bila ljubezen srbske žene do svoje strte domovine, in zato ni rodila samo janičarjev Turkom, rodila je domovini tudi hajduke in narodne pevce. In prav ti, v strašnem, toda ljubeznipolnem trpljenju porojeni, ti pevci in hajduki so za narod in njegovo dušo, za misel svobode, za neugasli spomin

nekdanje slave pa tudi kot klicarji svojemu narodu, da je bil greh needinosti in samopasnosti kriv suženjstva njihove domovine. Ti možje so vse večji kot kronisti in zapisnikarji. Niso paberkovali za suhi mi dejstvi in dogodki, zgrabili so narodovo dušo in jo vodili s pesmijo in mečem od roda do roda. Meč hajduški in pesem guslarja sta rodila Vidov danak — dan osvete, dan večno se ponavljajočega hrepenenja po svobodi, Vidov dan žalne obletnice junakom v spomin, ki so dali življenje za krst častni in svobodo zlato. Iz te narodove duše, ki je uklenjena prepevala, ki je sužnja — živela dušno svobodo — iz te je vstajala svoboda narodu. Nad 400 let je sicer trajalo to trpljenje, ta strašni križevi pot ponižanja, zaničevanja, umorov in stisk, nad 400 let, toda v vseh teh letih ni ugasnil krvavi žar Vidovega dne, ni ugasnil plamen s Kosovega polja, paljen in kurjen od narodne pesmi, od hajduške in četaške krvi neten ta kres osvete in svobode. Kakor čudo stoji srbsko pleme med vsemi narodi, prvi in edini narod s svojo epopejo — zato ker je bilo njegovo trpljenje tako velikansko in iz trpljenja porojena ljubezen tako neizmerna. Ta ljubezen je poklicala — ne kakega vojvodo, ne kneza — poklicala je rajo — kmeta od pluga, da je zbral okrog sebe vse hajduke, ki so ga izvolili za narodnega duhovnika in starejšino vseh hajdukov, moža Karadjorgijevega imena, da je začel

veliki boj za osvoboditev domovine leta 1804. In usoda je hotela, da je mož njegove krvi — kraljič na jugu — kot govori o njem slovenska prerokba — potegnil meč, da brani svobodo svoje domovine, ne več pred jugom, pred Osmani, marveč pred severom, pred Germani. Potegnil je meč z živo vero v pravičnost, s trdnim upanjem v svoje ljudstvo, ki je bilo uverjeno do prislovice: da Bog čuva Srbijo. Kot povodenj sta planili dve veselesi nad ta narod, da pomandrata v prah njega in njegove otroke. Strašno je bilo gorje, ali to gorje je bila tudi zadnja postaja križevga pota. Upanje naroda ni bilo varano: Pravica praznuje zmago, krivična sila je ponižana. Duh Dušanov in Lazarjev je zavel s Kosovega polja in potegnil k sebi še dva brata: pleme hrvaško in slovensko — Vidov dan ni več dan žalne smrtne obletnice — Vidov dan je dan vstajenja in življenja.

Vprašamo sedaj: Ali imamo tudi mi Slovenci, ki danes prvič praznujemo Vidov dan, ko so ga prej priznavale samo izbrane duše, tiho, skrivaj, same v sebi, hrepenenja polno — ali imamo mi kaj dolžnosti in ali imamo mi kaj pravice praznovati Vidov dan?

Naše pleme ima dolžnost, da praznuje Vidov dan — dolžnost hvalečnosti do bratov Srbov. Zlepa ne moreta biti dva brata tako kruto ločena, kot smo bili Slovenci od Srbij. Polika razdvoja, politika impe-

ureditve svojega gospodarstva obvaruje svojo eksistenco. Globoka je ljubezen kmeta do narave, velika njegova volja do dela, vendar si vsak ne bo mogel pomagati, ker je njegova strokovna izobrazba prepičala. Sodelovati mora več činitelj. Kmetijski strokovnjaki morajo dati na podlagi natančne raziskave zemlje navodila, katere panoge so najbolj sposobne in kako naj se gojijo. Glede tega vprašanja treba omeniti, da ni vsa zemlja enaka in da more biti moj vrt sposoben za to kulturo, sosedov pa za drugo. Vendar se dajo določiti gotove smerice za posamezne okraje. Iz tega sledi, da morajo delovati preizkuševališča zemlje. Kazalo bi v tem smislu urediti po raznih okrajih državna preizkuševališča, ki bi se pečala samo s tem vprašanjem, kakšne kulture so za dotični okraj najboljše. Poleg tega glavnega cilja bi se dalo rešiti več postranskih vprašanj. Rezultat vsega študija pa naj bi bil: ugotovitev sestava zemlje in podnebja, določitev kakovosti kultur in način njih gojitve.

Glede raznih kultur bi se morala vpejati semenska polja, kjer bi se proizvajala najvažnejša semena. Ta semena bi se v času setve zamenjala za isto količino enakih semen, ali pa prodajala po primerni ceni.

Kar je omenjeno glede poljedelstva, je zelo potrebno, da se ukrene tudi v drugih panogah kmetijstva. Gledati moramo na to, da koristimo onim, ki so danes najbolj potrebni in imejmo pred očmi mnenje in zahtevo kmetijskega stanu, da so koristi 80 odstotkov prebivalstva države, prve državne koristi.

Naši kmetje neprestanoma zahtevajo razne tečaje. Iz tega vidimo, da je kmet ukažen in kdor hoče delovati za narodovo izobrazbo, mora te tečaje tudi podpirati, saj se meri naša kultura predvsem po izobrazbi in praktičnosti širših slojev ljudstva.

Dr. Korošec o pouzdigih živinoreje.

Odgovor na vprašanje v narodnem predstavništvu.

Mislím, da mora vsak uvideti, da se zopetna pomnožitev živine v naših mejah ne da izvršiti na ta način kakor se izvršuje sedaj.

Vojni plen od 14. maja je znašal približno 500 glav živine. Ta se je porazdelila v enem okrožju. Cela obnova, posebno Srbije in drugih dežel, ki trpijo pomanjkanje živine, se mora podvzeti v velikem obsegu.

Mi vemo, da je v starih mejah Srbije preteklo leto bilo vsega 600.000 rogate živine, 180.000 prašičev, 800.000 ovac in 130.000 koz. Cel primanjkljaj živine se ne more nadomestiti iz Baranje in Bačke. Urad za obnovo dežele je napravil statistiko o tem, koliko bi potrebovali živine. Vemo, da so glede živine pasivne vse dežele, razven Hrvatske in Vojvodine. Za obnovo dežele glede živine bi bilo potreba samo za Srbijo kredit 600 milijonov dinarjev, za Slovenijo 72 milijonov dinarjev, za Bosno in Hercegovino 48 milijonov dinarjev, za Dalmacijo 18 milijonov dinarjev in za Črno goro 36 milijonov dinarjev. Vsega skupaj 774 milijonov dinarjev. Tega primanjkljaja, ki obstoji v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Sloveniji, Dalmaciji in Črni gori, mi ne moremo nadomestiti z mesečnimi pošiljatkami 500 glav iz Bačke in Baranje, ker tam je močnejše še par tisoč živine, ali ne več.

rijalističnega zaslužnjanja — vse nas je trgalo, vse ločilo. Da ni bilo v srbskem narodu tako silne vere v zmago in svobodo, nikoli bi mi ne bili oti. Ko je padlo jezero junakov na Kosovem — so padli tudi za nas, ko so hajdukovali stoletja po balkanskih gorah in šumah, so stradali, trpeli in mrli tudi za nas. Brez vidovdanske večno žive misli bi nam ne bila nikoli prisvetila zarja svobode. Za 50, morda za 100 let, bi zgodovina morda že pisala: Bili so Slovenci — in ni jih več. Dolžnost hvaležnosti nas torej veže, da se pridružimo bratom Srbom in jim častitamo: Konec je žalostne sedmine, konec turškega jarma, konec germanskih krivic. Na Kosovem žari solnce svobode, njegovi žarki segaajo do nas in svetijo tudi nam. Kam svetijo? V naše duše svetijo, da se osvestijo in spoznajo Vidov dan nad seboj.

Zakaj tudi mi smo imeli svoje Vidove dni, le žal, da se jih naša narodna duša — ali iz obupa, ali je bila prešibka — niti z eno vrstico ne spominja. Ali ni bil naš prvi Vidov dan, ko je razpalo Samovo kraljestvo? Ali ni bil naš Vidov dan, ko se je Mažar zaril kot zagvozd med nas in severne brate ter je razpala Velikomoravska država? Ali ni bil strašen Vidov dan, ko je na Moravskem polju Nemec Habsburg premagal Premisla Otokarja, kralja Čehov in Slovencev, ter nam podrl most do njih? Ali ni Vidov dan, ko stoji gosposvetski prestol v nemškem muzeju?

Iz druge dežele, ki je aktivna, to je Hrvatske in Slavonije, se je izvozilo po statističnih podatkih l. 1913., 1914., 1915., 1916. in 1917. 91.000 govedi, 22.000 telet, 18.000 konj, 46.000 ovac in koza ter 191.000 prašičev. Strokovniki v Zagrebu so mi poročali, da bi se tudi letos moglo toliko izvoziti. To bi bil en vir, ki je najbližji. Za druge vire, ki so izven naše države, bi bil potreben kredit za nabavo živine.

Jaz mislim, da bi samo na ta način imeli uspeh, ako bi v velikem obsegu začeli s pomnožitvijo živine v naših deželah, ki so pretrpele toliko škode in izgube na živini. Ako se hoče na drugi strani živino samo razdeliti po gotovem načrtu, je potrebno, da to razdelitev izvrši samo eno ministrstvo, poljedelsko, trgovinsko ali pa ministrstvo za prehrano in obnovo dežele. Da bi tri ministrstva vršila razdelitev nikakor ni racionalno.

Nekaj opazk k Kramerjevi ženski volilni pravici.

Iz člankov »Demokratije«, glavnega organa »Demokratske zajednice« ter iz političnih krogov se čuje, da je minister Kramer predložil ministrskemu svetu vodilna načela, na katerih hoče zgraditi svoj predlog o volilnem zakonu v naši državi.

Nas za danes pred vsem zanima, kaj nameravajo Kramer in njegovi ožji pristasi z žensko volilno pravico, kajti slišijo se glasovi, da naj se ustvari prav posebni privilegiji za »prosvitlene« meščanke, popolnoma pa se naj potisnejo v stran naše kmetice in delavke v mestih.

Ako se kaj takega res namerava, bi bila to taka pristranska in strankarska protekcija gotovih slojev, kakor bi jo bile zmožne le bi v še malomeščanske stranke, ki so s svojim birokratičnim liberalizmom skušale izzivati široke sloje našega naroda. V boju proti takemu političnemu varuštvi in gospodarskemu izsesavanju je v našem narodu vzrastla mogočna organizacija naše »Vseslovenske ljudske stranke« s svojimi strokovnimi, kmetijskimi in delavskimi zvezami. Stranka bi svoj program in upravičenost svojega obstoja zaigrala in zapravila, ako ne bi šla v boj proti neopravičljivim privilegijem, ki jih namerava ustvariti Kramer in njegova »Demokratska stranka«.

Dobro vemo iz izjav posameznih vodilnih mladih »demokratov«, kaj mislijo in kako mislijo ti ljudje o volilni pravici, zato se pravočasno oglašamo v obrambo pravice in poštenosti, da preprečimo, da bi se presojalo tako važno pravo, kakor je volilna pravica iz najožjega, izključno strankarskega stališča.

Naša stranka je na vseh svojih shodih in sestankih odločno naglašala, da stoji na stališču splošne, enake, tajne in direktne volilne pravice, in sicer za moške in ženske. Da se najbolje in najpoštenjeje uveljavi vsaka struja po svoji moči, naj velja pošten proporc. Sedaj pa slišimo, da se pač govori o ženski volilni pravici, toda ta bodi omejena na vse mogoče načine, da se izključijo ravno one žene, ki volilno pravico najbolj zaslužijo: delavke v mestih in kmetice, obrtnice in delavke na deželi.

Ne bomo se spuščali v razmotrivanje, ali je del ženstva na Balkanu za volilno pravico zrel ali ne. Mi ugotavljamo, da je ves naš ženski svet v Sloveniji in na Hrvatskem in večinoma v Srbiji za popolnoma zrel. Za nas je važno dejstvo, da se skuša izključiti iz strankarskih razlogov prikraj-

šati oni del našega ženstva, ki je najodločnejše in najizraziteje pokazal popolno razumevanje svoje naloge pri ustvarjanju naše države. Često so ravno tisti, ki hočejo sedaj prikrajšati naše ženstvo, peli največjo slavo temu ženstvu.

To se pravi potisniti ob stran dva izmed glavnih stebrov našega naroda in naše države: delavko v mestih in kmetico ter delavko na deželi. Mi odločno vztrajamo na splošni ženski volilni pravici, odklanjamo pa vsak poskus, ustvariti predprave za nekatere meščanke. Od našega ženstva pa pričakujemo, da bo nastopilo za svoje zahteve z vso vnemo in solidarno.

Narodno predstavništvo.

Belgrad, 26. junija 1919.

Zadnje seje narodnega predstavništva niso prinesle posebno razburljivih političnih debat, ker je zbornica preračevala stvari, ki niso posegale tako globoko v medstrankarske odnose obeh najmočnejših strank: »Radikalcev« in »Demokratov«. — Zadnji so se pač morali udati v vlogo kompascienta, ker so bili zastoj vsi njihovi napori, da bi dosegli večino. Sedaj računajo, da imajo v svoji »zajednici« 116 poslancev, ali jedva polovica prihaja v zbornico. Povrh pa so »Samostalci« prav samostalni v tej »zajednici« in delajo tudi politiko na svojo pest tako, da se morajo »demokratje« bolj ozirati na »samostalce«, kakor pa narobe. Velike neprijetnosti jim dela bivši trgovinski minister, star, spreten politik Ribarac, ki neusmiljeno v vprašanjih in interpelacijah razkrinkuje ter napada svoje protivnike, ki so se združili z »demokratji«. »Jugoslovanski klub« s svojo homogenostjo in trdno disciplino igra pri tem položaju važno vlogo. — Zadnje dni je bila v zbornici prav zanimiva borba med dr. Kramerjem in poslancem, vseučiliškim profesorjem Polićem pri razpravi zakona o državljanstvu. Zbornica je odločila v prilog Poliću v važnem principijelnem vprašanju in v številnih stilističnih izpremenbah. Razprava in sklepanje v posameznih točkah je bilo končano izvzemši one tri paragrafe, ki se nanašajo na tujce v naši novi državi. — Zbornica je sklenila tudi izpremenbo zakona o srbskih ljudskih šolah in sicer v prvi vrsti glede onih točk, ki se nanašajo na učiteljske plače. Sprejela je zakon soglasno v prvem branju. Tudi naši učitelji bodo sklepe gotovo z veseljem pozdravili.

V odboru za zakon o varstvu otrok je bil odklonjen Ribnikarjev predlog, ki je imel obliko zakona. Pri tem se je konstatiralo, da predlagatelj ni ločil opravnika od zakona.

V eni zadnjih sej se je A. Kristan jezil po pravici nad indolenco poslancev. Gotovo ga je ujezilo tudi to, da je zraven sebe videl le dva izmed dvanajstero svojih drugov, pred seboj pa le enega ali dva slovenska demokrata ter sploh le praznino po zbornici. Ne vemo, ali so Kristanu tovariši posebno hvaležni, ker jim je dal lekcijo v zbornici in ne v klubu.

Belgrad, 27. junija 1919.

Današnja seja zbornice je obsegala po opravniku le interpelacije. Kot prva je prišla na vrsto interpelacija poslanca Stanka Banića iz »Jugoslovanskega kluba« o izvozu vina. Interpelant je obravnaval važnost vinogradništva v Dalmaciji in nevarnosti, katere pretijo, ako se ne prekrbi možnost izvoza vina v katerekoli

naše ali izvendržavne kraje. Za Banićem je govoril tudi član »Jugoslovanskega kluba« J. Vesenjaj, več srbskih in eden hrvatski govornik. Minister za trgovino in industrijo je naznačil, da bo sedaj izvoz dovoljen brez kompenzacij.

Druga interpelacija je bila stavljena na ministra za prehrano dr. Korošca, pa se je izpremenila v ostro polemiko med interpelantom Ribarcem in njegovimi protivniki, katere je prav trdo prijemal. Ker zbornica zaradi važne ministrske seje popoldne ni nadaljevala razprave, se razprava o teh in drugih interpelacijah nadaljuje jutri.

Kakor slišimo, se pod ministrski predsednik Protić z dvema ali tremi drugimi ministri jutri v Pariz v zadevi vojne odškodnine in avstrijskih državnih dolgov. Posle ministrskega predsednika bo vodil torej podpredsednik dr. Korošec.

»Jugoslovanski klub« je po posebni deputaciji interveniral pri ministrskem predsedniku Protiću zaradi suspendiranja treh okrajnih glavarjev v Sloveniji in se pritožil nad režimom v Sloveniji.

Vseučilišče s petimi fakultetami nam je po dogovoru med ministrom prosvete Davidovičem in zastopniki slovenskih parlamentarnih strank ter predsedstvom vseučiliškega odbora v Ljubljani zagotovljeno. Te dni predloži minister posebni zakonski predlog.

LDU. Belgrad, 28. junija. Predsednik dr. Pavlovič otvori sejo ob 9.45. Predloženi sta bili dve interpelaciji. Potem se je prešlo na dnevni red. Njegova prva točka je nadaljevanje diskusije o interpelaciji Ribarčevi do ministra za prehrano, glede na blagovni promet med čehoslovaško republiko in našo državo. Miloje Jovanović želi, da se obravnava o tej interpelaciji prične čimprej, ker je bila uredba izvršena, ko je bil on minister. Tudi se že dalje časa govori, da je tukaj marsikaj takega, kar bi se moralo javno obsojati. Želi, da se navedejo dejstva o tej pogodbi, ki jo je sklenila čehoslovaška republika. Ribarac mu zakliče, da je nitkov (lopov). Nato nastane oglušljiv hrup zaradi te žalitve. Jovanović nadaljuje svoj govor o pogodbi. Za njim govori Ribarac. Finančni minister Ninčić izjavi, da ga med to diskusijo ni bilo v zbornici in da ne ve, kaj je rekel Jovanović. Klicin govori o nabavi oglja.

Po predlogu Militičevem se odloči seja na popoldan in se nadaljuje ob 17. Govore poslanci Hanžek, Ilić, minister Korošec, Miletić, Ribarac, dr. Marinković in drugi. Naposled se sklene, izročiti stvar anketi. Prihodnja seja v četrtek.

Za svobodni izvoz vina.

Poslanec Ivan Vesenjaj je govoril k interpelaciji za svobodni izvoz vina sledeče:

Spoštovana gospoda! Pomen vinogradništva v naši državi je dovoljno označil moj kolega za dalmatinske kraje. Jaz se omejim na svojo ožjo domovino, na Štajersko in deloma na Kranjsko. Tudi v teh dveh deželah imamo kraje, ki žive izključno od vinogradništva, katerim je glavni in edini dohodek, vir gospodarskega življenja in torej eksistence ravno vinogradništvo. V interesu teh krajev in v interesu cele države je, da se izvoz vina v sosedne države uredi, kakor je treba.

Jaz bi opozoril, da imamo že po statističnih podatkih iz leta 1906. 35.000 ha prenovljenih vinogradov v naši zeleni Štajerski. Pridelek znaša okoli 400.000 hl vsako leto. Da se zamore proizvajati tako ve-

Narte Velikonja:

Slovo Hinka Nučiča.

Za naše razmere je značilno in o ne-zdravem našem ozračju pričča dejstvo, da je ob slovesu Hinka Nučiča težko pisati. Meni je žal zanj, žal, kakor bi mi bilo žal za vsakim resnim človekom. Žal z ozirom na slovensko dramo, ki ji bo izgubljena letošnja najboljša moč. Moč je leto dni ustvarjal na slovenskem odru z resnim prizadevanjem, naziranjem in pojmovanjem kakor že davno drugi ne. Vešča, razumna roka bi mu bila mogla pokazati tudi hibe in vsa stvar bi bila samo v procvit naši umetnosti.

Da se je to moglo zgoditi, mora biti naše kulturno čustvovanje in mišljenje zelo ubogo, sicer bi se morala tako zoprna stvar in počenje studija. Dejstvo, da Nučič v slovo ne igra v dramskem gledališču, temveč na Ljudskem odru, vtiskuje našemu javnemu življenju sramoten žig osebnih intrig in zahrbtnih spletk ter postavlja našo srčnovzgojno zrelost na zelo nizek nivo.

Nedosežna pa je logika nekaterih v Nučičevi zadevi. Nučič namreč vedno in povsod trdi: »Kontrakt so mi kršili«, in argumentira z originalnim besedilom pogodbe. Drugi pa: »Kontrakt je kontrakt in besede so besede«, in obračajo različne postavke v pogodbi sebi v prid.

Nikier ni v evangeliju pisano, da ie Nu-

Ali ni bil Vidov dan, ko smo bili poslej pravo barantavsko blago med velikaši in potentati? V tej barantiji pa se nam ni godilo kot junakom na Kosovem, ki so padli hrupoma in kupoma — kot junaki za domovino. Slovenci so padali kot otrovanci: Ud za udom so zastrupljali sovražniki, kos za kosom so trgali z našega telesa, vas za vasjo je grabil tujec.

Vsi smo bili priča, kaj se je godilo zadnja desetletja. Vsako važno in odgovorno mesto nam je izvil iz rok tujec — leto za letom sami porazi, in bodimo le odkritosrčni — nočem soditi, če je bilo to iz obupa ali vsled izdajavstva — resnica je, da je začel kliti med nami duh hlapčevstva. Kak duh? Ni to duh svobodnega gospodarja, ki iz ljubezni do zemlje, do grude in do zaroda tudi strada, prenaša žrtve in živi v samoodpovedi, ne, to je bil duh hlapčevski, ki ne pozna domovine, ne zaroda, pozna in išče samo polno sklado: Ubi bene, ibi patria — polna sklada, ti si moja domovina! to je geslo hlapčevstva. Srbi so bili sužnji, hlapci niso bili nikoli. Pri nas je višja sila dognala, da se je hlapčevalo v uradu in šoli, na leci in v kasarni. Že so začele prve kapljice tega strupa prodirati v široke ljudske plasti, ko je izbruhnila svetovna vojna — ki je v strašnih krivica hlapčevstva narodovo dušo, da je izbruhnilo kot vulkan, ko je udarila med nas majniška deklaracija in se je narod v svojem zdravem jedru takoj zave-

del in se pravilno orijentiral, da mu sije svoboda od juga, od severa pa da mu žuga smrt. Naš narod je pahnol od sebe hlapčevsko sklado in segel po obleki svobode.

Toda na našo žalost ni še povsem jasno nebo naše svobode. Kot je Muratova kriva sablja žugala Kosovemu, žuga zdaj diplomatsko pero iz Pariza, da nam ustvari novo Kosovo v Korotanu in ob Jadranu. Ni še dovršeno dejanje, ali upanje se krči; toda do obupa se s krčiti ne sme. 500 let so Srbi oplakovali Kosovo, pa tudi trpeli in mrli zanj. Učimo se tudi mi ljubiti to naše Kosovo — zanj trpeti, zanj se žrtvovati in zaupati v pravico, ki se bo skozi trpljenje po ljudski duši prerila do zmage. Pride dan in prišel bo gotovo, če ga bomo le vredni, ko bo današnji praznik praznovan brez sence in brez žalosti. Zato proč vsako sled hlapčevskega duha in zehanjanje po polnih loncih egiptovske sužnosti in bodimo kot poje srbska pesem o Kosovem:

»Da iz neba plaha kiša padne, nigdje ne bi na zemljicu pala, več na dobre konje in junake.« —

Da torej tudi kapljica najdrobnejšega dežja ne izsledi med nami niti enega nezavednega moža s hlapčevskim duhom, ampak najde v nas samo dobre domovini zveste junake-poštenjake.

lik pridelek, ki služi večinoma eksportu (saj je statistično dognano, da se izvozi iz naših krajev polovica, da skoro dve tretjini označene množine), je treba žrtvovati velike vsote za investicije in za režijske stroške! Naj torej deloma omenim režijske stroške, ki jih ima naš vinogradnik, da boste, gospodje, videli, da je nujno potrebno, da ima ministrstvo za trgovino in finančno ministrstvo skrajne obzire in razumevanje do te panoge našega narodnega gospodarstva.

Naša slovenska kmetijska družba je za tekoče leto naročila 200 vagonov modre galice. To označuje veliko potrebo našega vinogradništva na eni strani in velike izdatke vinogradnikov na drugi strani. O stroških za razna druga vinogradniška dela niti ne govorim. Ako že vinogradnik žrtvuje toliko dela, toliko truda in toliko denarja, potem tudi zasluži, da ga država podpira s pametno trgovsko politiko in ga v polni meri ovažuje kot rednega davkoplačevalca.

Omenjam, da imamo na Štajerskem posebno v Slov. Goricah in vinorodnih Halozah, kakor tudi v drugih krajih od Mure pa doli do Save fina, sortirana fina, ki lahko držujejo svetovno konkurenco. Ako bi se uničevalo, oziroma oškodovalo naše vinogradništvo s takšnimi nepravilnostmi, kakor se je to dogajalo zadnje mesece čisto po nepotrebnem, proti koristim države same, ne samo proti koristim davkoplačevalcev, potem dokazuje tako postopanje nekako pomanjkljivo pojmovanje koristi države in njenih dolžnosti nasproti državljanom. Okoli 300.000 ljudi živi skoro izključno ali vsaj deloma samo na Štajerskem od vinogradništva in eksistenčno vprašanje teh ljudi je, da vinogradništvo uspeva. To je tudi eminentno socialno vprašanje za prebivalstvo v vinorodnih krajih sploh, zlasti je pa to življenjskega pomena za naše viničarje in za naše gormane, kakor imenujejo naše male posestnike v Halozah.

Gospoda moja! Tudi fiskalni razlogi so za to, da čuvamo naše vinogradništvo. In če govorimo danes toliko o agrarni reformi na eni strani, a na drugi strani pustimo, da se uničujejo nižji sloji in vinogradniki sploh z neprimernim pojmovanjem vinogradniških vprašanj, potem ne vem, kakšno dosledno smoteno delo za naše državljanje naj bi bilo to.

Jaz prav dobro razumem, da je vprašanje valute vplivalo prav močno na dosedanje pojmovanje in postopanje, toda tudi, da je za trajno reguliranje valute po znanih merkantilnih principih brezpogojno potrebno, da se ta panoga našega narodnega gospodarstva v polni meri vpoštevata ter okrepiti naš izvoz in s tem tudi veljavnost našega denarja.

Gospodje! Ne bom posebej povdarjal fiskalnih razlogov, saj je dolžnost vlade same, da si išče potrebnih sredstev za svoje blagostanje. Pač pa bi pri tej priliki, ko govorimo o vinogradništvu, opozarjal še na eno dejstvo, ki je z našim vinogradništvom v prav tesni zvezi, to je gojenje in eksportiranje cepilne vinske trte same kot take.

Mi smo imeli v tem oziru internacionalno konvencijo z dne 3. novembra 1881. leta. Ta konvencija je bila objavljena v državnem uradnem listu štev. 105, iz leta 1882. Sklenjena je bila s Francijo, Švicco, Portugalsko in Nemčijo. Sedaj je brezpogojno v interesu onih, ki pri nas gojijo

ameriško vinsko trto za izvoz, da vlada to vpoštevata pri svojih nadaljnjih ukrepih in sklene tozadevno pogodbo z Nemško Avstrijo, kar bi bilo v posebno korist našim trtičarskim združenjem, ki v veliki meri delajo za eksport. Kako velik je ta eksport, ne bom navajal v podrobnostih; omenim pa, da znaša samo iz naše Štajerske na milijone komadov trt vsako leto.

Zahtevam v interesu naših vinogradnikov ureditev izvoza, kakor je to zahteval naš kolega Banić za Dalmacijo. Zahtevam pa ne samo ureditev izvoza, ampak tudi pametno ureditev železniških tarifov za to izvozno blago, kajti dobro vemo, da država lahko podpira s smotnimi in dobrimi železniškimi tarifi producenta ter pospešuje konzum in eksport.

In tretjič odločno zahtevam tudi čimprejšnjo dobro ureditev vseh carinskih zadev. Dotaknil sem se tukaj tega vprašanja, ker sem prepričan, da se zelo greši proti vrhovnim načelom carine, ki ima vendar namen, ščititi našega državljanja, našega producenta, ne pa ga eksploatirati in dušiti. Zaradi tega sem se mimogrede tudi tukaj dotaknil carinskega vprašanja.

Fiskalni, socialni in narodno-gospodarski razlogi so torej, ki zahtevajo hitro ureditev, in jaz pozdravljam izjavo gospoda ministra, ki je rekel, da bo sedaj dovoljen izvoz brez kompenzacij. Jaz pravim: Mi hočemo in moramo bolje gospodariti, nego so nam gospodarili naši tlačitelji. Čuvajmo sami, kar je naše; saj vidimo in prebrdiko izkušamo, kako malo smisla in srca imajo za naš razvoj vsi drugi izven naših mej. (Odobravanje. Poslanec Grafenauer: »Ententa!«)

Mirovni posvet.

LDU. Haag, 28. junija. (ČTU.) Svet četverice je sklenil, da zasedejo do ljudskega glasovanja angleške čete Gdansk, ameriške pa Gorenjo Slezijo.

LDU. Rotterdam, 28. junija. (ČTU.) »Times« javljajo iz Newyorka, da je senatna komisija v tajni seji sprejela izpremenjeno mirovno pogodbo.

Nov svet četverice.

LDU. Saint Germain, 27. junija. (ČTU.) V novi svet četverice vstopijo Clemenceau, Lansing, Balfour in Tilton. Lansing se vrne takoj po podpisu miru z Avstro-Ogrsko domov.

Razna poročila.

Nesoglasja med ministri.

LDU. Belgrad, 28. junija. »Epoha« poroča: Ko je ministrski predsednik Protić nedavno sprejel deputacijo velikih in majhnih posestnikov, je izjavil, da se ne strinja s stališčem ministra za agrarno reformo, dr. Poljaka. To nesoglasje glede principijelnega stališča obeh ministrov bo predmet diskusiji v ministrskem svetu.

Direktorij za Prusko.

LDU. Berlin, 28. junija. (ČTU.) Kakor doznava Telegraphenkompanie iz Königsberga, nameravajo nemškonalionalni krogi izvoliti direktorij, ki prevzame vladno nad Vzhodno in Zapadno Prusko, Pomorjansko in Gorenjo Slezijo. Direktorij ne bo priznal mirovne pogodbe in bo napovedal Poljski vojno.

Čič popoln človek in tega tudi sam ne trdi, toda tudi tega ni nikjer, da je Nučič dolžan prenašati radi svojega kruha in čuta dolžnosti Slovence do slovenske drame ponižanje, nezaupanje in šikane od onih, ki bi se mu morali zahvaliti, da je iz te sezone rešil, kolikor se je dalo.

Umetniku pokazati in predočiti, da je vsled kruha odvisen od nekoga, da se mora vsled suhe skorjice, ki jo uživa njegova družina, pustiti ponižati, očitno ukloiniti, se morda celo ginjen in v solzah zahvaliti za borni zaslužek, kot se zahvali glumač na sejmju, je poniževalen dokument čuvstvanja nekaterih naših »kulturnih« ljudi. Kakor je sploh bahanje z raznimi podeljenimi podporami in »posojevanjem« priljubljena poza pri dokazovanju o kulturnem delu nekaterikov. Že to sramotno pojmovanje umetniškega ustvarjanja, že mnjenje, da je mogoče umetnost tako sramotno plačati, kakor plača kdo javni grešnici, da jo sme ponižati, meče zadostno luč na obzorje in višino naše srčne vzgoje in čuta dostojnosti, razkrinkuje dovolj jasno srčno posurovelost in brezčutnost. In ne samo to: trdi se, da je Nučič kot Slovenec dolžan ostati v Ljubljani v slovenski drami. Kadar se rak levi, pravijo, ga je sram in se skriva, Nučič seveda, ponižan in užaljen, brez stare časti in moči, ki jo je imel dve tretjini letošnje sezone, — da je imel to moč, ni njegova krivda — se bi ne smel umakniti, češ, pogodba ga veže. Na eni strani se določila pogodbe: »upravitelj drame, nadrežiser itd.« ne jemlje resno, na drugi strani se krčevito drže določila o pogodbeni dobi.

Če Nučič res ni izpolnil pričakovanj, ki so jih vanj stavili, bi se mu to dalo pač na fin, dostojen način, vreden pametno čutečih, častivrednih ljudi dopovedati in zadevo mirno poravnati. Ne, v gledališkem pašaliku se je to zgodilo s fermanom, ki ga je prejel upravitelj drame Nučič od dramaturga Golie. Iz vseh glasov za in proti Nučiču — poslušal sem med tem časom mnogo — je zame jasno, da je naenkrat postal dramaturg Golia slepo orodje v rokah nekoga, ki je hotel Nučiča vreči na cesto, a si pri tem umiti roke pred javnostjo. Ne trdim, da se dramaturg ni zavedal svojih korakov, kajti v to je bil upravičen in je bil svojemu zvanju za te ukrepe dolžan, toda da sta bila Golia in Nučič naenkrat postavljena pred dovršeno dejstvo, ne da bi se zavedala, da se ž njima nekdo grdo igra, kaže še jasneje, kako licemersko se spletakari v našem gledališču, ali pa je to dokaz strašne kratkovidnosti in brezaktivnosti nekoga, ki je postavil dramaturga in Nučiča v tak siten položaj. Ne vem, kdo je tisti nekdo, me tudi ne zanima, meni se samo stoji način, kako se nekdo opaja nad intrigami in spletkami, in se samo čudim, da se Golia tega še ni tako zavedel, kakor se je dobro zavedel Nučič.

Kar se je letos zgodilo z Nučičem, se v takih razmerah zgodi drugo leto lahko z drugim in tretjim, lahko se to prigodi Golii in naenkrat bo imel v gledališču nekdo isto moč in oblast, spet bosta dva kralja v enem kraljestvu.

Iztrganje oblasti Nučiču iz rok je akt revolucionarnega značaja, ki krši bolj mo-

Ustavljene sovražnosti proti Mažarom.

LDU. Praha, 27. junija. (ČTU.) Češko-slovaški vladi je poslal ljudski poverjenik Bela Kun sledečo brzojavko: V zvezi z določevanjem nevtralne cone in pa da se preprečijo morebitna nesoglasja, naj se ogrska in čehoslovaška vlada zedinita tudi v gospodarskih potrebah za nevtralno cono. Ljudski komisir Argoston je pravkar odšel v Bratislavo, da se pogaja z vrhovnim poveljstvom čehoslovaških čet o določitvi mej za zasedeno ozemlje. Naročili smo mu tudi, da se pogaja o gospodarskih vprašanjih in Vam predlagamo, da sprejmete med vojaška vprašanja tudi pogajanja o gospodarskih pogojih. Izvolite poslati v to svrhu svojega zastopnika v Bratislavo.

LDU. Dunaj, 27. junija. (ČTU.) Poveljnik mažarskih rdečih gard Böhm je generalu Pelleju v brezlični brzojavki potrdil sprejem brzojavke z dne 26 t. m. in obljubil preiskavo tam navedenih brutalnosti. V nadaljnjem se pritožuje, da se Čehi niso držali pogojev premirja in prosijo potrpljenja, dokler se ne reši vprašanje jamstva za odhod rumunskih čet.

Politične novice.

+ Taništvo Vseslovenske ljudske stranke v Celju je začelo poslovati za celjsko sodno okrožje t. j. vse sodne okraje celjske okrožne sodnije v hotelu »Beli vol«, I. nadstropje. Opravljajo bo vse posle navedenega okrožja, tičeče se naših organizacij. Dajalo bo pojasnila v vseh naših organizacijskih zadevah in skrbelo za izpolnitev naše organizacije ter posredovalo v političnih zadevah. Uradne ure so za sedaj vsak delavnik od 8. do 12. ure. Vsi zadevni dopisi naj se naslavljajo na goreni nazlov.

+ Organizacija ljudske stranke v Sremu. Iz Moroviča poročajo, da sta imela preteklo nedeljo poslanca dr. Lovro Pogachnik in dr. Janko Šimrak velik ljudski shod na prostem, ki se ga je udeležila velika množica. Osnovala se je organizacija ljudske stranke za Morovič in okolico. Izvolil se je tudi krajevni odbor hrvatske seljačke demokracije. Isti dan sta bila dobro uspela zaupna sestanka v Bačincih in Kukujevcih. Tudi v drugih krajih Srema se pripravlja politična organizacija na programu ljudske stranke.

+ Iz Preddvora smo prejeli: Kakšno korist donajajo svobodnemu, toda od pohlepnihih sosedov resno ogroženemu slovenskemu ljudstvu taki članki kot ga je napisal v »Slov. Narod« neki učitelj Vizjak o shodu kmetijske podružnice v Preddvoru dne 9. junija? Po našem mnenju so časi preveč resni, da bi se zanašal ostudni strankarski boj v slovenske liste, zlasti pa v občine, ki ga doslej niso poznale. Odgovor na članek je kratek: napadati osebe, ki se resno trudijo ter vestno vrše svojo stanovsko dolžnost, zabavljati pri kupici vina, pisati resnici neodgovarjajoče članke — je lahko, v težkih časih resno delati je pa druga stvar.

+ Vprašanje Banata. »La Verité« od 24. t. m. prinaša članek o banatskem vprašanju, katerega je spisal Frano Cvetlica, član naše mirovne delegacije v Parizu. Članek pobija rumunsko propagando, ki zahteva cel Banat. Obrača se posebno proti vladi Bratiana, ki grozi naravnost z orožjem. Odgovarja mu z izrekom nekega Ju-

goslovana napram rumunskemu agitatorju: »Srbski vojniki niso vosek, ki bi se topil pod vročino rumunskih groženj.« Zanimivo je dejstvo, da je Bratianu na konferenci, ko ga je vprašal Clemenceau, ali bi bil zadovoljen s tem, ako bi se rešilo banatsko vprašanje potem blebscila, odgovoril: »Ne morem odgovoriti.« Ta odgovor je konferenci zadostoval, da je rešila po svojih načrtih. Končno upa, da bo Bratianov naslednik iskal prijateljskih stikov z Jugoslavijo.

+ »Dobrodošel padec«. Londonska »Times« z dne 23. t. m. pišejo o Orlandovem padcu pod gorenim nazlovom: Kabinet g. Orlande se je sesul kot prazna vreča. Njegovega takojšnjega in maloslavnega padca se tukaj niso nadejali, kajti nikdo si ni upal pričakovati kaj pozitivnega od parlamenta, ki je bil izvoljen pred vojsko po intrigah Giolittija, in je po večini sestavljen iz moči, ki so, kot se zdi, še daleč od pozornice velike svetovne revolucije, spijo tekem te zgodovinske krize in sanjajo o svojih majhnih osebnih ambicijah in umazanih volivnih spekulacijah.

— Pomembno je, da je zahteval prvi glas, ki ga je včeraj povzdignil v zbornici Turati in je odmeval po vsej Italiji, tako reformo, ki bi čisto prenovila osnovo političnega zastopstva. To pomeni, da vidijo vsi zdravi elementi v Italiji rešitev ne samo v izpremembi ministrstva, ampak v izpremembi celega sistema. — Laška zbornica je s svojim brezobzirnim pripoznanjem, da je sita Orlandove in Soninove politike, obzodila sama sebe. To je nauk iz včerajšnjega dogodka. Padec Soninove politike na konferenci je bil neizogiben; njegova karakteristika se izraža v trmo-glavosti starca, ki je izkristaliziran konservativizem. Orlandov padec je pa še tem bolj obžalovanja vreden, če pomislimo, da je moč kdaj hodil po pravi poti. — Za presojlo ministrske krize v Italiji ter ondotnih razmer sploh je ta glas vplivnega angleškega lista zelo značilen.

+ Tudi Albanci proti londonskemu paktu. Kot poroča »Tempe«, je albanska delegacija pri mirovni konferenci že vnovič protestirala proti tajni pogodbi od 26. apr. 1915, katere izvršitev Italijani še vedno zahtevajo. Če se ta pogodba izvrši in pripade Valona Italiji, bodo tudi Grki in Srbi hoteli uveljaviti svoje zahteve po alban-skem ozemlju. Italijanske zahteve bi imele usodne posledice za Albanijo, ki še vedno pričakuje, da bo mirovna konferenca varovala njeno neodvisnost in ji določila naravne meje. Tako pravijo Albanci.

Dnevne novice.

— Slovensko čtivo na Koroško! Nemci so imeli razvito na Koroškem silno agitacijo za Nemško Avstrijo in proti Jugoslaviji. Da se ta vpliv nemškega tiska in osebne agitacije čimprej izpodrine, je med drugim tudi nujno potrebno, da se prebivalstvo, posebno mladina na Koroškem čimprej privadi slovenskemu čtivu. V ta namen prosim podpisani šolski komisariat slovensko javnost posebno še šolska vodstva, krajne šolske svete itd., da podarijo šolske in mladinske knjige, ki morda niso več v rabi in jih lahko pogrešajo ter primerne spise in brošure za šolske in ljudske knjižnice na Koroškem. Darove hvaležno sprejema: Šolski komisariat v Borovljah.

ralno obveznost pogodbe, kakor pa juridično. Zgodilo se je samo to, česar niso pričakovali: Nučič je bil bolj občutljiv in bolj ponosen, nego si morejo misliti možgani, ki so to kršitev zagrešili. Morda jih subjektivno to nekoliko razbremeni, dočim je objektivno še večji očitek naši javnosti, ki pusti, da so naši resni kulturni delavci izpostavljeni takim brezokusnostim.

Sramotno se mi 'zdi, da so potem poizkušali Hinko Nučiča pridobiti nazaj, da so bili pripravljeni revidirati v drugih točkah pogodbo in se na eni strani izkušali pogoditi z njim, na drugi strani mu pa delali nepravilne v Zagrebu. Če so menili, da je Nučič razvoju slovenske drame v napotje, bi ga bili mirno pustili, naj odide svojo pot; na potovanje bi mu bili rajši povežali culico in prigrizek. Odkar se Nučič tudi po teh spletkah ni dal oplahiti, meni mnogo bolj imponira kot mož, nego kot umetnik.

Tako so ga vrgli najprej na cesto, potem so pa izkušali ustvariti zanj take razmere, da bi bil moral za ljubega kruha voljo prositi, naj ga vzamejo nazaj. Meni se stiska pest, če pomislim, da se hoče pri nas gojiti umetnost s ponižanjem; da se pride takemu načinu ravnanja, ki ni edini v našem javnem življenju, v okom, je dolžnost skrbeti vsakemu poštenemu človeku v naši sredi. Igrati se z ljudmi, ki se jim mora pripoznati vsaj dobra volja in trud, če že ne umetniška potencia, z ljudmi, ki si resno prizadevajo, in četudi bi bilo to prizadevanje samo izraz častihlepija, je večji madež na naši javni vesti, kakor bi

bilo za našo kulturo pomanjkanje gledališča in umetnosti sploh. Nučičev slučaj je samo blisk, razsvetljujoč srčno vzgojo, pojmovanje, čuvstvanje in hotenje onih krogov, ki so celo napram javnosti vzeli v zakup umetniško vzgojo in direktivo.

Priznam: gledališče, kakor si ga je mislil Nučič, je bilo nekaj nenormalnega, njegova osebnost in subjektivno naziranje se je preveč čutila v ospredju, nevarnost je pretila, da postane drama prenostranska, njegov repertoarski načrt je bil bolj narodno političnega nego umetniškega značaja, vse to je res, toda to bi bili moralni stari praktiki v gledališču vedeti, vedeti v tistem hipu, ko so mu bili dali ob začetku sezone pooblastilo, da sme angažirati druge igralce. Tega kozla, ki so ga takrat ustrelili, streljati z drugim, še večjim in postavljati Nučiča v neljub položaj in s silo pred duri, kajti drugega mu ni kazalo, razodeva še bolj jasno diletantizem, proti kateremu je Nučič nastopil v svojem govoru na Danilovem večeru.

Ta diletantizem je šel še dalje; da je to mogoče pri pametnih in razsodnih ljudeh, mi nihče ne sme pripovedovati: Možu, ki se je celo leto trudil na odru, ne dovoli, da se poslovi s tistimi igralci, ki so že nastopili z njim v isti igri. Na Nučičevem mestu bi jaz te milosti niti sprejel ne bil, če bi mi jo bili ponudili. Da bi jo pa bili ponudili, je bila njihova dolžnost napram javnosti bolj nego napram Nučiču.

Tako se je zgodilo, da se poslavlja Nučič od Ljubljane na Ljudskem odru

— **»Veriga«.** Opozorjamo prijatelje lepe književnosti, da je v Novi založbi izšla ta najnovejša drama F. S. F. in z g a r j a. Važna je ta knjiga zlasti za naše male odre po deželi, ki jo bodo lahko uprizorili še to poletje in imeli z njo gotovo mnogo lepih uspehov, kakor že prej dramsko gledališče ljubljansko, ki jo je igralo v pretekli sezoni desetkrat ob razprodani hiši. Pisatelj je knjigi pridelal režijsko navodilo za male odre, s katerim bo igra uprizorljiva tudi v najpreprostejših razmerah. Knjiga stane 5 K in se kupuje v Jugoslovanski knjigarni ter vseh ostalih knjigarnah ali pa se naroča po pošti pri Novi založbi v Ljubljani.

— **Osebnost.** Deželna vlada je imenovala g. dr. Benjamina Ipavica zdravniškim vodjem ženskega zdravilišča pri drž. toplicah v Dobrni pri Celju.

— **Koncert g. Cirila Ličarja,** klavirskega virtuoz, se vrši v sredo, 2. julija, ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. Sodeluje tudi koncertna pevka gđ. Jelica Sadarjeva iz Ljubljane.

— **Razstava cvetic na Bledu.** Danes za Petrov dan se slovesno otvori razstava cvetic na Bledu. Godba v glavni sezoni je zagotovljena. Zdraviški dom in hoteli so odprti.

— **Društvo slovenskih profesorjev,** odsek za klasično filologijo. V sredo, dne 2. julija 1919, ob 3. uri popoldne se vrši na realni državni gimnaziji v Ljubljani važen sestanek. Prosimo obilne udeležbe. — Tajnik.

— **Podružnica Slomškove zveze** za ljubljansko okolico vabi odborne člane na sestanek, ki se vrši v četrtek, dne 3. julija t. l. ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu, Slomškova zveza. — Ker je ta sestanek zelo nujen in važen, bi bilo prav, da se ga udeležijo tudi drugi člani podružnice. — Predsednik.

— **Podružnica »Slomškove zveze«** za novomeški in črnomeljski okraj priredi zopet zborovanje v Novem mestu v fizikalicnem kabinetu nove gimnazije, dne 3. julija ob 14. uri. Izdelani so za to zborovanje štiri referati: zgodovinski pouk na eno-, dvo-, tri in štirirazrednicah. Razgovarjalo se bo o našem stališču do U. J. U. Tudi razgovori o drugih slučajnostih bodo veljavni. Zato se vljudno vabijo člani »Sl. zveze«, da se udeležijo od blizu in daleč tega zborovanja v najobilnejšem številu. — Odbor.

— **Emigranti iz Amerike,** ki so zaprosili za potno dovoljenje v zasedeno ozemlje, naj se zgledajo pri italijanski misiji v Zvezdarski ulici št. 1 ali pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.

— **Vžigalice.** Onim trgovcem, ki imajo pri trvdki Ivan Perdan v Ljubljani naročene vžigalice, se naznanja, da v vžigalice že na potu ter se iste razpošljejo v nekaterih dneh. Nadrobna prodajna cena bo približno 30 vinarjev.

— **Iz italijanskega ujetništva** je pobegnil kad. aspirant g. Ivan Podržaj ljubljanskega strelskega polka, ki pripoveduje o razmerah v italijanskih ujetniških taboriščih naslednje: Italijani postopajo z jugoslovanskimi ujetniki veliko slabše kot pa z nemškimi in mažarskimi. Nemcem in Mažarom dajejo Italijani večinoma lažje službe, medtem ko drže Jugoslovane koncentrirane v taboriščih, kjer je slaba hrana in kjer dostikrat po 8 dni primanjkuje soli in vode. Poleti je na dan pomrlo po 20 ljudi, zlasti v taborišču Cassino pri Neaplju. Umirali so večinoma zaradi oslabelosti vsled nezadostne hrane. Ko so ujetnike transportirali s fronte v Italijo, so jih napadali civilisti, pljuvali vanje in jih pretepali. Vse so si upali. Vzeli so jim vse vrednosti, denar, celo poročne prstane, čevlje. Ujetnikom, ki so se branili oddati svoje stvari, so grozili vojaki in celo častniki z revolverji in jih suvali z bajoneti. Mnoge so celo pobili na tla. Posameznike, ki so zaostali, so izropali. Izginili so brez sledu. Šele vsled posredovanja Angležev so začeli z ujetniki bolj človeško postopati. Kar je ujetnikov v Zgornji Italiji, se jim nekoliko boljše godi, ker delajo pri kmetih, kjer imajo tudi boljše hrano. Skrajno neugoden položaj naših ujetnikov pa je v južni Italiji, kjer umirajo zlasti vsled malarije. — V Cassino je bil do marca meseca praporščak Ernest Tomec iz Ljubljane, poročnik Šuman z Gorenjskega in večinoma oni Slovenci, ki so prišli nazadnje v ujetništvo. — Oni častniki ljubljanskega strelskega polka, ki so bili svojčas premeščeni h koroškemu strelskemu polku št. 1, so bili do marca meseca vsi v Cassinu, moštvo pa je bilo blizu Trevisa. V okolici Trevisa je tudi precej Slovencev iz ljubljanske okolice. Kdor bi hotel imeti kak natančnejša pojasnila, naj se obrne po dopisnici na g. Ivana Podržaja v Ljubljani, Elizabetna cesta št. 5.

— **Kaj je s poštnimi odškodninami?** Iz krogov malih obrtnikov smo prejeli: Za časa bivše Avstrije se je vsled občeznanih vojnih razmer poizgubilo, oz. bilo oropanih silno mnogo poštnih pošiljk, sprejetih na odgovornost in jamstvo poštne uprave. Na vse reklamacije v svrhu izplačila odškodnin (take izgube so namreč za malega obrtnika kaj občutne) nam poštno ravna-

teljstvo v Ljubljani odgovarja, da sedanja poštna uprava ni nikaka dedinja prejšnje avstrijske in da bi se odškodnine za pošiljke, sprejete pred 1. novembrom 1918 le v tem slučaju utegnile izplačevati, ako bi se kdaj kompetentne likvidacijske komisije za terjatve proti bivšemu erarju vseh, na ozemlju bivše mornarhije nastalih držav, glede medsebojnega izplačevanja zedinile, o čemer da bomo obveščeni potom časopisja, da nasprotno na izplačila odškodnin za take pošiljke ni upati in so torej vse tozadevne urgence brezplodne. To radi verjamemo, ker pač ne gre drugače. Ampak nast sedanje poštne uprave, t. j. po 31. oktobra se tiče pošiljk, sprejetih na odgovorobro 1918, katere se še vedno v obilni meri izgubljajo in glede katerih vse ponovne odškodninske reklamacije nič ne izdajo, prosimo poštno ravnateljstvo, da že enkrat obrazloži, kaj je pravzaprav s stvarjo, prvo kakor drugo. Od sedanje poštne uprave smemo pač pričakovati več vsestranske zanesljivosti in točnosti, dasi vemo, da — neoziraje se na izredne težkote, ki jih ima premagovati novovpostavljeno poštno ravnateljstvo — še vedno igra veliko vlogo tisto usodno »štedenje« z osebjem oz. preoblaganje že itak nizkotno plačanega poštnega uradnika.

— **Kdo ve,** kje se nahaja sedaj pešec Peter Podgornik, doma iz Cepovana št. 21. Služil je pri 27. črnovojniškem polku, zadnji čas v Rumuniji. Prosim naznanila na naslov: A. Podgornik, rač. podčastnik, topniško poveljstvo, Ljubljana.

Ljubljanske novice.

Srbski koncert v Ljubljani! V četrtek, 3. julija zvečer ob osmi uri se bo vršil v Unionski dvorani znamenit koncert. Bo to pri nas prvi koncert srbskih umetnikov, odkar živimo v svobodni ujedineni Jugoslaviji. Brata Milan in Dušan Jovanović, mlada — a velika, genialna umetnika potujeta iz Pariza preko Ljubljane v svojo domovino in privedita pod okriljem Glasbene Matice koncert, na katerega Slovence posebno opozarjamo. Predprijava vstopnic se bo vršila v trafikah v Prešernovi ulici 54.

Milan Jovanović, srbski umetnik, violinski virtuos, bivši učenec največjega slovenskega pedagoga Otokarja Ševčika na Dunaju, diplomirani absolvent mojstrske šole Ševčikove iz leta 1918. in v zadnjem letu učenec francoskega violinskega mojstra Remyja v Parizu nastopi v četrtek, 3. julija v koncertu pred Slovenci. Jovanović je eden onih velikih, kakršni so Kubelik, Kocian, Ondříček, Baloković. Višina koncerta bo prvredna. Že danes opozarjamo.

Iz V uršulinskega samostanu v Ljubljani je umrla v soboto, dne 28. junija M. Marija Mihaela, rojena Marija Merčon, samostanska prokuristinja. Pogreb bo v ponedeljek 30. t. m. ob 2. popoldne.

Iz Slovenske Marijine kongregacije gosposodov ima prihodnji ponedeljek 30. junija redni in zadnji sestanek ob pol 20. uri v kapeli oo. jeputov.

Iz Prosvečno društvo frančiškanske župnije ali kolodvorskega okraja priredi v nedeljo, dne 20. julija 1919, izlet na Turja k. Kdor se misli istega udeležiti, naj se prikladi do 10. julija v trgovini gđ. Vehovec na Kongresnem trgu ali pa zvečer ob 6. do 7. ure v društvenih prostorih na Dunajski cesti št. 29, pritličje (Bavarski dvor). Spored izleta se pravočasno objavi. Na izletu bo tudi poučno predavanje o turjaškem gradu. — Odbor.

Iz Tamburaški zbor in dve burki sta na sporedu današnje prireditve v Rokodelskem domu. Burki ste prvovrstni in smehopolni. Veselo razpoloženje pa bo dvignil v nas tamburaški zbor s svojimi štirimi točkami. Vsi, ki ste radi dobre volje, ste vabljeni. Začetek ob 8. uri. Vstopnice dobite v predprodaji danes dopoldne od 10. do 12. ure. Pridite vsi!

Iz Bob v Novem Udmatu, Danes, na praznik sv. Petra in Pavla, priredi Elizabetna konferenca šentpeterske župnije na vrtu gostilne g. Mrzelja p. d. »pri Spanu« v Novem Udmatu ob 4. uri popoldne skromno veselico v korist revežem šentpeterske župnije. Na sporedu je srečolov in šaljiva loterija. Dobitkov mnogo, koristnih za male in velike. Zadnjič, t. j. 22. t. m. se veselica zaradi dežja ni mogla vršiti. Vabimo kar najvjudneje k prijaznemu obisku prireditve. Vsi dobrodošli! — Odbor.

Iz Ravnateljstvo francosko-slovenske organizacije obvešča svoje člane, da so se tečajni končali z 28. junijem. Začeli se bodo zopet v septembru. Konverzacijski večeri se bodo vršili tudi med počitnicami vsak četrtek ob pol osmih zvečer pri lepem vremenu na vrtu kavarne sicer pa v dvorani Narodnega doma. Knjižnica organizacije ostane odprta med počitnicami vsak ponedeljek in četrtek od 4.—6. ure popoldne.

Iz Absolvenc slovenskega trgovskega tečaja, zmožen slovenske, nemške in italijanske korespondence, slovenske stenografije in strojepisja, begunec iz Trsta, absolvent 5 gimnazijskih razredov, in absolutna trgovskega tečaja, zmožna nemške stenografije in strojepisja ter korespondence v slovenskem, nemškem in ita-

lijanskem jeziku, iščejo primerne službe. Naslov se izve pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.

Vestnik S. K. S. Z.

* **Katoliško delavsko društvo** na Jesenicah priredi v nedeljo, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer gledališko predstavo. Na sporedu sta dve burki: »Dobrodošli« in »Eno uro doktor«. Vstopnina kokor po navadi.

Najnovejše.

RESEN POLOŽAJ V NEMČIJI.

Nevarno gibanje železničarjev.

LDU Nauen, 28. junija. (Brezžično.) Pogajanja med železničarji in oblastmi, ki so se pričela v četrtek, so se pozno v petek ponoči prekinila brez uspeha. V petek so skoro na vseh berlinskih kolodvorih stavkali in tudi mestni železniški promet so mogli le v nepopolnem obsegu vzdržati. Značilne so za to gibanje razne tiskovine, ki so jih morali zapleniti. Tako so našli n. pr. oklic, ki zahteva pobratimstvo z italijanskimi in francoskimi sodrug. Neka druga zaplenjena listina obsega natančne načrte za komunistični državni prometni urad in obširno izdelana poročila o rečni plovbi in letalstvu.

LDU Nauen, 28. junija. (Brezžično.) Zborovanje prometnih svetov zaupnikov in odborov uradniških društev železniškega ravnateljstva v berlinskem okrožju je sprejelo v četrtek zvečer soglasno nastopni sklep: Zbor sklene, da pozove načelstva zvez in odbor strokovne zveze nemških železniških uradnikov, naj v teku 24 ur prično pogajanja z delavskimi organizacijami, da se ustvari enotna fronta vseh železničarjev. Skupni poslovni odbor železničarjev naj bi potem takoj predložil v vladi program, ki obsega v širokem okviru vse zahteve, ter skrbel z vsemi redstvi za to, da se sprejme.

LDU Nauen, 28. junija. (Brezžično.) V poslopiju ministrstva za javna dela, kjer so od četrta popoldne do pozne noči bila pogajanja med vlado in železničarji, je bil ob 2.30 ponoči izvršen atentat. Po štirih streljih iz pušk, so vrgli neznan storilec bombe proti poslopiju, vsled česar se je na ministrstvu in sosednjih poslopijih razbilo nad 200 šip.

MINISTRSKA KRIZA REŠENA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 28. junija. Zaradi težavnega zunanje-političnega položaja je ministrska kriza rešena.

LJUDSKA STRANKA V VARAŽDINU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Zagreb, 28. junija. Klub ljudske stranke se je osnoval pretekli teden v Varaždinu. Za predsednika je bil izvoljen Viljem Ivanek.

VOLILNI NAČIN.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 28. junija. Gotovo je, da bodo za proporcionalni volilni način glasovali razen Demokratskega kluba tudi Jugoslovanski klub, Narodni klub in socialisti. Jugoslovanski klub bo razen tega predlagal tudi žensko volilno pravico.

JEFTANOVIC ODLOŽIL POSLANSKI MANDAT.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Sarajevo, 28. junija. »Srbska Reč« poroča, da je Grigorije Jeftanović odložil svoj poslanski mandat ter obvestil o tem predsednika Narodnega predstavništva.

Izpred porote.

Velika tatvina na Ilovci.

Na Ilovci je bilo vlomljeno 11. majnika 1919 okoli 22. ure ponoči v nezaklenjeni železniški voz, ki je služil za spalnico. Iz njega je bilo ukradeno Jerici Mencej razno 4400 K vredno blago in 4400 K denarja. Alojzija Menceja pa iz nezaklenjenega kovčega 290 K denarja in dva zavitka cigaretnega tobaka, vrednega 5 K 40 vin. Tatvine je bil takoj osumljen Jožef Gartner, ki je večkrat zahajal k Mencejevi. Gartner, čevljar po poklicu in stanuje v Spodnji Šiški, je tatvino sprva pri policiji odločno tajil, a pozneje je priznal, da jo je izvršil v družbi z Danijelom Zupancem, pri katerem je našla policija vse Mencejeve ukradene stvari in 2004 K 84 vin. denarja. Gartner pravi, da je bil tisti večer z Zupancem v Živčevi gostilni na Rimski cesti, kjer mu je Zupanc prigovarjal, da naj gre na Ilovco in naj Mencejevo okrade. Precej vinjen se je temu prigovarjanju udal in šel z Zupancem na Ilovco. V voz je šel prvi Zupanc, a ker ni mogel odpreti omare, mu je rekel, da naj mu prinese motiko ali kaj podobnega, katero je res našel v bližini in jo je dal Zupancu, ki je nato odprl omaro in prinesel čez kratek čas iz voza precej blaga, katerega sta odnesla oba na Zupancem dom v Vodmat. Zupanc je dal Gartnerju 1200 K. Danijel Zupanc pa pripoveduje, da sta kradla skupno z Gartnerjem, kakor sta se bila dogovorila.

Istočasno sta bila oba v vozu in sta najprej začela odpirati vrhni del omare, kjer je bil shranjen denar. Gartner pravi, da on ni vzel ničesar iz kovčega Alojzija Menceja in da, če je kaj zmanjkalo iz njega, je vzel to gotovo le Danijel Zupanc. Danijel Zupanc spada pred vojaško sodišče, Gartner se pa zagovarja pred ljubljanskimi porotniki.

Obtožbo proti Gartnerju je zastopal državni pravnik Ogorevc, obtoženca je zagovarjal dr. Švigelj. Porotniki so potrdili, da je »zakrivil hudodelstvo tatvine glede na Jerico Menceja, oprostili so ga pa glede na tatvino izvršeno iz kovčega Alojzija Menceja. Predsednik porotnega senata višji svetovalec deželne sodnije Vederjak je razglasil na to obsodbo, s katero se je obsodil Gartner v 1 leto težke ječe. Ad: Mažarska.

Tatvina usnja v Kašlju.

Ljubljanska porota je včeraj prisodila Andreju Gostinčarju 8 mesecev težke ječe, Rudolfu Gostinčarju 7 mesecev ter 4 mesece težke ječe Francu Tometu in Ivanu Gradu; mladoletnega K. M. je pa oprostila. Fantje so ukradli iz delavnice usnarja Fr. Babnika ponoči na 5. decembra več izdelanih kož. Svojo krivdo so priznali. Drž. pravnik Ogorevc je v svojem govoru opozarjal, da se v časopisju berejo včasih novice, da je bil oproščen kak tat, dasi je pripoznal. Taka praksa privede v boljše vize in če se to uveljavi, pride naša nova država na rob propada. Dr. Frlan je opozarjal v zagovoru Andreja in Rudolfa Gostinčarja, da so se tatvine izvršile v času razsula stare Avstrije, ko so ljudje jemali vse in so pojmi med mojim in tvojim popolnoma prenehali. Dr. Švigelj je povdaril, da bi se morali vsi tisti čini, ki so posledica razsula stare Avstrije, kaznovati po političnih oblastih na podlagi posebnega zakona. Prosil je oprostite za mladoletnega K. M., katerega oče strogo drži in je deček zašel v slabo družbo.

Dr. Poček povdarja, da so obtožence razmere spremenile v hudodelce.

Roparski umor na Jesenicah.

V ponedeljek 30. junija ob 9. dopoldne se prične pred ljubljansko poroto razprava proti Antonu Završniku, ki je obdolžen, da je 10. februarja 1919 s tremi strelji usmrtil prepukca Josipa Omejca. Omeja je videl zadnji usodni večer v Završnikovi družbi železničar Jensterle. Preiskava je zbrala ogromno gradivo. Pri razpravi bo šlo za dokaz z indicij. Razpravljalo se bo dva dni. Vodil jo bo podpredsednik deželnega sodišča Regally, Završnika bo zagovarjal dr. Azman. Prvi teden zasedanja ljubljanske porote so sedeli večinoma kmetje na porotnih klopih, prihodnji teden bodo prišli na vrsto predvsem porotniki iz Ljubljane.

Gospodarske novice.

g Pregled mladih žrebcev ob priliki premovanja konj. Lastniki mladih žrebcev, ki obetajo postati za plemenitev kobil porabni, se vabijo iste pripeljati ob priliki premovanja konj komisijam v svrhu morebitnega nakupa v pregled.

g Pregledovanje vinogradov. Meseca julija pregleduje vinarski nadzornik B. Skalicky vinograde v naslednjih občinah: 1. V torek, dne 2. julija, v občinah Šmarjeta in Bela cerkev. — 2. V sredo, dne 3. julija, v občini Št. Peter. — 3. V četrtek, dne 4. julija, v občinah Mirna in Št. Rupert. — 4. V torek, dne 8. julija, v občinah Metlika in Drašče. — 5. V sredo, dne 9. julija, v občinah Suhor in Črešnjevec. — 6. V četrtek, dne 10. julija, v občinah Koč, Talčevrh in Dobliče. — 7. V ponedeljek, dne 14. julija, v občinah Kostanjevica in Sv. Križ. — 8. V torek, dne 15. julija, v občinah Krško in Raka. — 9. V sredo, dne 16. julija, v občinah Bučka in Škocijan. — 10. V torek, dne 22. julija, v občinah Trebnje in Mirna peč. — 11. V sredo, dne 23. julija, v občini Šmihel-Stopiče. — 12. V četrtek, dne 24. julija, v občinah Prečna in Toplice. — 13. V torek, dne 28. julija, v občinah Semič in Koč. — 14. V sredo, dne 29. julija, v občini Vinica. — 15. V četrtek, dne 30. julija, v občini Adlešiči. — Pregledovanje se vrši le ob ugodnem vremenu, v slučaju slabega vremena se preloži na poznejši dan. Vinarski nadzornik bode dajal na licu mesta vinogradnikom pojasnila in poučila v obdelovanju vinogradov, zatiranju škodljivcev in drugih strokovnih vprašanjih. Kraj sestanka se določi z oklicem.

4odstotno državno posojilo. V Sloveniji je bilo podpisano skupno čez 45.000.000 K tega I. državnega posojila, na Hrvaškem in Slavoskem 95.000.000 K, v Bosni in Hercegovini 30.000.000 K, v Dalmaciji 11.000.000 K, v Vojvodini 14.000.000 K. Iz navedenih števil je jasno razvidno, da je uspeh podpisovanja v skrčeni Sloveniji jako lep, ker stoji Slovenija takoj na drugem mestu za trikrat večjo Hrvaško. Podpisano je bilo pri ljubljanski kreditni banki okroglo 20.000.000 K, pri Mestni hranilnici ljubljanski 1.800.000 K (in 5.000.000 K za lastni račun posebej), pri Jadranski banki 6.100.000 K, pri Deželni banki 4.900.000 K, pri Slovenski eskomptni banki

3.800.000 K, pri Zadrugi zvezi v Ljubljani 2.800.000 K, pri Podružnici kreditnega zavoda v Ljubljani 2.250.000 K, pri Splošni prometni banki, podr. Ljubljana, 1.700.000 K, pri Češki banki Union, Celje, 860.000 K, pri Zadrugi zvezi, Celje, 820.000 K, pri Češki industrijski banki, podr. Ljubljana, 500.000 K, in pri Podružnici Štajerske eskomptne banke, podr. Maribor, 330.000 K. Nadalje so dovolili, naj večji domači denarni zavodi naši vladi v Belgradu oziroma Ljubljani že prej okroglo 65 milijonov kron posojila. Upajmo, da se bode udeležilo naše občinstvo, denarni in drugi zavodi ustanove itd. v bodočnosti še v večji meri podpisovanja državnih in drugih javnih posojil, ker s tem store svojo dolžnost napram državi in obenem dobijo popolnoma varno in zelo ugodno obrestovanje svojih prihrankov.

VESTNIK ORLOVSKE ZVEZE

Predsedstvena seja v četrtek, 26. junija je bila polnoštevilno obiskana. Določili so se govorniki za odsekov prireditve in sicer v nedeljo, 13. julija občni zbor škofjeloškega okrožja, isto nedeljo slovenska zaobljuba članov Orla v Zagorju ob Savi. Na izlet čeških Orlov, ki se vrši 5. in 6. julija na Velehradu (Moravsko), odpošlje predsedstvo zastopstvo 6 članov. Ob tej priliki se osnuje Zveza katoliških telovadnih društev, h kateri pristopijo tudi Francozi in Belgijci. Glede agitacije za »Mladost« se odseki pozovejo, da posvete meseca julij in avgust nabiranju novih naročnikov, tiskarski stroški tako rastejo, da je treba podvojenega števila naročnikov, če hočemo vzdržati Orlovsko glasilo. Predsedstvo pične v ponedeljek 30. t. m. z diskuzijskimi večeri za voditelje naših odsekov in govornike na Orlovskih prireditvah. Uredili se je končno več notranjih zadev organizacije, spopolnili so se nekateri odseki prdsedstva.

Čehoslovaški Orel ima 5. in 6. julija manifestacijski pohod na Velehrad združen z romanjem. To je prva večja prireditev Čehoslovaškega Orla po vojni, obenem pa bo služila poživljenju orlovske misli sploh. Slavnost je zasnovana v velikem obsegu. Vozili bodo posebni vlaki. Delegati francoskih in belgijskih kat. telovadnih organizacij se udeležijo prireditve, razpravljalo se bo o čimprejšnjem združenju vseh kat. telovadnih organizacij v enotno zvezo. Spored v glavnem je sledeči: V petek 4. julija 1919: Po prihodu posetnikov s kolo dvora bo sprejem pri kraju Cyrilly, potem pozdrav in slavnostno zborovanje Orla Čehoslovenskeho v Slovanski dvorani na Velehradu, po potrebi tudi na prostem. — Zvečer sv. spoved. — Sobota 5. julija. Zarana sv. maša s skupnimi sv. obhajili, potem slavnostno zborovanje na prostem, kjer govorijo razni govorniki, gostje in zastopniki raznih organizacij. Po zborovanju procesija z Najsvetejšim, pridiga in slavnostna pontifikalna sv. maša. — Opoldanski odmor. — Dopoldne: Nastop Orlov k javni telovadbi z izbranim sporedom. Med drugim proste vaje, proste vaje naraščaja z venci, proste vaje Orlic in dijakov-Orlov. Po izvršitvi prosta zabava. Zvečer romarski sprevod čehoslovaškega ljudstva. — Nedelja 6. julija. Zarana sv. maša, potem razhod. Izlet na Buchlov in Hostyn. —

Orlovska Zveza se udeležijo prireditve Čehoslovaškega Orla na Velehradu po večem predsedstvenem odposlanstvu. Gre ta predvsem z namenom, da se storijo važni koraki v splošen prosep orlovske misli. S predsedstvom čehoslovaškega Orla in z inozemskimi odposlanci bo imela naša orlovska delegacija o vseh zadevah, ki se tičejo orlovstva, stvarna posvetovanja. Naših misli in nalog ne smejo več ločiti politične meje, ideja svetovnega bratstva mora čimdalje bolj zmagovati.

Javna telovadba ljubljanskega okrožja se vrši v nedeljo, 6. julija v Štepanjivasi pri Ljubljani. Zbirališče odsekov ob pol 3. uri popoldne pred cerkvijo sv. Petra, od-

hod z godbo ob 3. uri pop. Pri javni telovadbi nastopijo člani, naraščaj in Orlice. Bratje! Udeležimo se izlela polnoštevilno, ker nam ne nalaga posebnih stroškov. Na zdar! Okrožno predsedstvo.

Trombetaška vaja ljublj. okr. trobentaškega zbora se vrši danes, nedeljo, 29. junija ob 9. uri dop. v Ljudskem domu; vsak odsek naj pošlje gotovo svoje trobentače. Na zdar! Zvezni trobentač.

Prosveta.

pr **Poslovilni večer H. Nučiča** na Ljudskem odru v torek, dne 1. julija 1919. — I. del. Deklamacije. (Deklamira Hinko Nučič.) 1. Josip Stritar: »Pisarjev sin«. — 2. Anton Aškerc: »Mejnik«. — 3. ...: »Kosovka devotika«. Narodna. Iz cikla kosovskega. — 4. Anton Medved: »V spominsko knjigo«. — 5. Silvin Sardenko: »Resnismo v zori zlati«. — 6. Oton Zupančič: »Dan«. — 7. Fran Prešeren: »Mornar«. — Daljši odmor. — II. del. Kittenbum. (Amnestija.) Karakterna študija s petimi veselji. Spisal Herman Heyermans. Režiser Hinko Nučič. — Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 8. uri. — Konec krog 10. ure.

pr **Veriga**. Ta drama, ki so jo predstavljali z velikim uspehom desetkrat v Narodnem gledališču v Ljubljani, je zdaj izšla v Novi založbi kot posebna knjiga in jo je mogoče dobiti pri omenjeni založbi za ceno 5 K. Knjiga ima zelo lično moderno opremo in bo delala čast slovenskemu književnemu trgu. Drama nam predstavlja kos našega narodnega življenja in je najboljša Finžgarjeva drama, ki nam opisuje ljudsko pravdarsko strast v zelo značilni in jasni luči. Vsebinska je zelo preprosta. Kmet je dobil verigo pri sosedovem vozu, ki jo je spoznal za svojo. Sosed trdi, da veriga ni bila ne ukradena, ne izposojena, ampak je njegova last. Iz tega se vname hud prepir, sovraštvo in dolga pravda, ki je ne more zadržati ne ljubezen obeh njunih otrok, ne

prizadevanje starčca Primoža, katerega svarilo: »Greh rodi greh«, se vleče skozi dramo ko rdeča nit. Tumasta soseda izvajata v svojem prepiru vse skrajnosti, dokler jima ne dokaže tragična starčkova smrt vso ničnost in nesmiselnost medsebojnega sovraštva ter se spravita. V dramu nastopajo naši kmečki ljudje, pristni tipi z vsemi svojimi slabimi in dobrimi stranmi. Jezik je zelo krepak in jednat, kakor Finžgarjev jezik sploh. Kako se je igra v kratkem času priljubila, kaže dejstvo, da so jo igrali že na neštevilnih odrih po deželi in prihajajo neprestano vprašanja o nji. Knjiga se dobi v Novi založbi.

Pastoralno bogoslovje. Spisal dr. Fr. Ušeničnik. Prvi zvezek. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslav. knjigarna. Tiskala Jugoslavanska tiskarna. Str. XII 306. Cena 21 K.

Izšel je prvi zvezek knjige, po kateri so gg. dušni pastirji že dolgo povpraševali. Drugi zvezek se tiska in bo v malem času dovršen. Vsebinska prvega zvezka je razdeljena v dva dela. Prvi del govori o osebi dušnega pastirja; drugi del obsega pastoralno didaktiko, katehetiko in homiletiko.

O katehiziki, ki jo je pisatelj l. 1905. priobčil v »Duhovnem pastirju«, je pisal kanonik Ignacij Nadrah v »Slov. Učitelju 1915 (str. 156 in 159): Dasi knjiga ni velika, obsega vendar vse, kar mora vedeti katehet, če hoče biti v šoli dober učitelj in vzgojitelj. Vse je skozi in skozi izvrstno. Sloj je jednat. Vsaka beseda je na svojem mestu, vsaka reč, vsak pojem rodi svoje pravo ime. Modro vpoštevava vse moderne pridobitve v metodiki. Nikjer ni v knjigi pretiravanja, ampak se drži v vsem zlate srednje poti. »In dubio — se dopušča — libertas«.

Nekatere želje, ki so jih gg. kateheti izrazili, je pisatelj vpošteval, kolikor je bilo mogoče. Tvarino o sv. zakramentih zlasti o pripravi na prvo sv. obhajilo je predelal na novo po kánonih cerkvenega zakonika.

Jeza, nezadovoljnost in pobitost so široki zagatani in slabe prebave. Mnogo ljudi tpi na tem, ne da bi pazili na to, imogi pa so, ki hočejo to zlo odpraviti s črevo dražilnimi, želodec slabečai odvajili. Dobi se izvrstno ne dražeč ter mlo odvajilo: Fellerjeve cistrastilinske rabarbarske »Elza-kroglice«. Njihov učinek je gotov in mil in jih lahko jemljejo tudi ženske in otroci. Veno čujemo o draženju črevesa vesled rabe močno učinkujočih odvajil, radi tga je potrebno opozoriti na mlie Fellejeve »Elza-kroglice«. — 6 škatlic tega izbornega sredstva za želodec stane 12 K. Naroča se jih pri lekarnarju E.V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 134, Irvatsko. Tudi Fellerjev bolečine tolažil »Elza-fluid«, 6 dvojnatih ali 2 škatlici steklenici samo za 24 K, se lahko ob enem naroči, da se ima to izvrstno domače zdravilo vedno pri roki, če se pri prepihu ali vlažnosti zbd. Na tisoče je prijatelj in naročnik Elza-preparatov. (ev)

Hlapca, zanesljivega in treznega za zasluge, kore rabim. Plača po dogovoru. Franciavnikar, Ljubljana, Linhartova ulica 25.

Moška lela obleka, skoraj nova, predvojno blago, se prda, Ljubljana, Stari trg 2 šostarič.

Lepo poselvo ob kolodvoru velikega trga ter Hiša z vrtoom v premetstvu Ljubljane se proda ali zamenja. Ponudbe pod »Ugodni pogoj« na upništvu. 3865

Lakov več množina se proda. Vprašati na I. koliar, Židovska steza 2/3, Ljubljana. 3864

Dijakinja ičiteljšica (sirota) želi iti čez jočitnice k enemu ali dvema otrokoma čre družine kot domača učiteljica. Naslov pove uprava lista pod št. 3863.

Frak sredje velikosti, predvojno blago, dobi ohranjen, se za nizko ceno proda ali znenja za drugo obleko. — Vpraša se »Jugoslavanski bolnici, sprejemna pisar.«

Iščem meščno sobo, žini obrtne šole. Ponuba na upravo »Slovenca« pod »Akarnika«.

Napredaj že vodna moč. Vodna silprojekcija la 22 m³ sek. pripravno za večje naprave. Natančnejša informacije se poizvedo pri Ani Zor, Ljubljana, Sv. Petra cesta 58.

Iščem 2 išni eno izur, eno, ki se tudi razume pri pranju in likanju, zna tudi šivati, druga naj bo mda za navadna dela, če tudi začetna. Plača dobra. Vstop se želi takoj. Predstavi se Bleweisova cesta 27, nad.

Kupujem harmonije in klavirje vsake vrste harmonije in klavirje ter plačar po najvišji ceni. Ivan Kacina, izdelalec harmonijev, Ljubljana, Komenska ulica 36. Ravno tam se sprejme tli mizarški pomočnik z vso oskrbo. 3801

Kdo ve e se nahaja Janez Križaj, iščec 17. pešpolka, stotnjaka strojnih išk. Odšel je 24. oktobra v Tolmezzo. Od tega časa se pogreša. Naj se bipovali sporočiti njegovi materi Hele Križaj, Naklo pri Kranju. Stroški sradovolje povrneje

Francisek KOŠIR s Pristave pri Borovnici se pogreša že od oktobra l. 1914. Bil je takrat v Galiciji pri 27. polku, 14. komp., vojna pošta 65. Kdor ve kaj več o njem, naj obvesti Francisko Košir na Pristavi pri Borovnici, ki poravnava vse morebitne stroške. 3826

Malo hišo ali vilo v Ljubljani ali tik nje kupim takoj. Cenjene ponudbe na A. B. 3834. Hotel Union, Ljubljana.

Salonska garnitura lepa, se proda. Istotam se proda tudi razno drugo pohištvo. Ogleda se od 2—4. ure Frančiškanska ulica 10, II.

Lokal večji, se išče. Eventuelno svetlo skladišče ali pritično stanovanje v Kranju. Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod »Kranj« 3840.

Oženjen par iščem za malo posestvo 50 oralov v bližini Zagreba ob železn. postaji. Razumeti mora na gospodarska dela, rejo krav, konja in prašičev. Stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe sprejema: M. Bazianec Zagreb, Draškovičeva ul. 36.

Viničar. Iščem neoženjenega viničarja v Zagrebu za vinograd 1¹/₂ orala, ki se razume na vsa dela v vinogradu in sadovnjaku. Nastop takoj. Ponudbe z zahtevo plače na: M. Bazianec, Zagreb, Draškovičeva ulica 36.

Kupi se šivalni stroj za kožuho-vino (Pelzähmaschine). Ponudbe na trvdko A. Persone, Ljubljana. —

Restavracija v Prešernovi ulici št. 9 se priporoča v Ljubljano potujočemu občinstvu. 3407

Stroje za pranje dobavlja na veliko trvdka VINKO VABIČ, Zalec pri Celju

Parketne desčice nove in stare, po-klada in struže (rešira) ter z voskom lika, po najnižjih cenab. Delo točno in solidno. ANTON BOČAL, pokadalec parketov, Ljubljana, Ambrožev trg št. 9. (event.) Sp. Hrašica št. 39 pri Ljubljani.

Proda se: lepa molzna krava s toletom, par lepih močnih konj in več sto kg subega špeha domačih prašičev. Poizve se v Ljubljani, Poljanska cesta št. 57.

Proda se 4 in pol konj (Ponny, leta star 138 cm), (zbornu uvožen. Proda se tudi elegantna konjska oprema in lep lahek voziček (kočija za 2 do tri osebe). — Na željo se odda h kočiji tudi srednjevelik konj (153 cm), ki je sposoben za vsako vožnjo in za ježo. Istotam se proda manjši tovorni voz (zelo poraben za prevoz paketov, sadja, spečirjskega blaga i. dr.) ter konjske prsne opreme. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3795.

Ženitna ponudba. Inteligent, 26 let star gospod z večjim premoženjem v posestvu se želi vsled družinskih razmer priženiti na kako posestvo, trgovino ali kaj sličnega. Ponudbe pod »Zadovoljnost« na I. Jugoslavanski anončni in informacni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Francovo nabrežje 7

ŽENITNA PONUDBA.

Dobro situiran trgovec in hišni posestnik v Ljubljani, star 29 let, se želi radi pomanjkanja znanja seznaniti v svrhu ženitve z gospodično v starosti 20—27 let, katere je neomadeževane preteklosti, dobrosrčna ter ima 40 do 50 tisoč kron premoženja. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, katere se vrne, pod »Pomladna roža« do 10. jul. postno ležeče, Ljubljana. — Za strogo tajnost se jamči!

Radi opustitve trgovine prodam: prazne sode od 60—1000 l velike. 1 vagon raznih boteljk F. Cvek, Kamnik.

Trgovski vajenec

manuf. stroke, z dvema leti učenja, želi še eno leto nadaljevati učenje v trgovini z mešanim blagom, bodisi v mestu ali na deželi, ali pa drugo primerno službo. — Naslov pove upravništvo tega lista pod št. 3866.

ŠKROB

najboljša kvaliteta, posebno izvrstna za ovratnike in manšete od 5 kg višje po povzetju pošilja S. D. Petrović Otok, Slavonija.

Trgovci pozor!

Kdor hoče denar dobro obrniti naj kupi deske ali žagance. Oddati jih je več vagonov na Koroškem pri posestniku in trgovcu p. d. Trtku v Selah, pošta Borovlje v R., Koroško.

Lepa, velika, zračna, suha in svitla se odda v najem takoj. Vprašati je pri Fran Orehek-u, posestniku, Sp. Siška, Nova ulica št. 247.

Vžigalice

„IMPEX“ Ljubljana, Mahrova hiša, ima na razpolago več vagonov vžigalic, ki se razdele na okrajna glavarstva v Sloven. Interesirani trgovci in aprovizacije naj — se obrnejo direktno na trvdko. —

Vlastelinstvo Zmalača kolodvor Vidovec pri Varaždinu ima na prodaj

1 par težkih konj

8 in 9 let starih lepih, ter osobito sposobnih za spediterja ali slično. — Dalje jahalnega konja, osobito dober. Pobljiza pojasnila daje uprava vlastelinstva Zmalača, pošta Vidovec pri Varaždinu.

Trgovci, pozor!

Zamenjam hišo v Slovenjem gradu za trgovino na deželi ali v mestu. — Ponudbe pod Cerkljanski 3693 na upravo Slov.

Kuharica

poštena, snažna in pridna, dobi službo v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3817.

Krojaški pomočniki

s plačo 1. razreda se sprejmejo pri trvdki K. Pučnik, Ljubljana, Sodna ulica 3. 3788

Mesarski učenec

poštenega značaja, se takoj sprejme. Mesarija »Narodni dom«, Velikovec, Koroško. 382z

Objava.

Prostovoljna dražba pohištva

in raznih stvari v pondeljek ob 14 uri v

Jugoslavanski bolnici

6. oddelek, 2. stopnice I. nadstr.

Crešnar.

Naznanjam, da sem otvoril v Kranju

medicinalno drogerijo, parfumerijo in fotomanufakturo

in se slav. občinstvu priporočam za nakup vseh v mojo stroko spadajočih predmetov. 3853

Bogomir Šinkovec, med. drogerist, Kranj.

Komisija „BALKAN“ Ljubljana ima napredaj partijo

hrastovih sodov

po 40 vin. liter. 3849

! Banatska moka !

Komisija „BALKAN“ LJUBLJANA prodaja dokler traja zaloga lepo, belo moko za kruh in kruh. — Oddaja samo cele vreče,

**Kam danes? Danes vsi
na veliki koncert k „Zlatorogu“**
v Gosposko ulico 3.
Začetek ob 17. uri. Vstopnina prosta. 3848

Pisarna Jos. Stadler

se nahaja od 25. junija dalje v

Sodni ulici štev. 11

preje Cesta na Rudolfovo železnico 7

POZOR!

Meseca julija dobim večjo množino
vžigalic za prosto prodajo

ter nudim iste brezobvezno
po 32 vinarjev škatljico
(vštevši že monopol)
franko Ljubljana pri odjemu celega za-
boja, 5000 škatljic.

Kdor na iste reflektira, prosim cenj. naročbe.

IVAN PERDAN, Ljubljana.

3847

Na novo izšel:

Slovenski „FAVORIT“

Albumi po K 3-20, s poštnino K 3-50, po povzetju K 4-—.
(Za preprodajalce popust).

Dobivajo se vsi kroji in albumi pri tvrdki

Glavno zastopstvo
za Jugoslavijo.

M. RANTH, Ljubljana,
Marijin trg 3.

Državne toplice Dobrna pri Celju (poprej Neuhaus).

Akratoterma 37° C, visoko radioaktiven vrelec.
Izvrstni zdravilni uspehi pri ženskih boleznih (vnetje
maternice in jajčnikov, eksudati, katarji, motenje menstru-
acije, bledičnost, steriliteta, slabokrvnost) živčnih boleznih
(neurastenija, neuralgija, krči, pomanjkanje spanja, histe-
rija, Basedow) protinu in revmatizmu arteriosklerosi.

Termalne kopeli, dietno zdravljenje, masaža, zračne,
peščene in solne kopeli. **Kosmetika, hidroterapija.**

Prijetno podnebje, krasen park in iglovinast gozd,
zdraviliška godba, zdraviliška dvorana, čitalnica, knjiž-
nica, koncerti, plesi, lawn-tenis, keglišče.

Izborna prehrana, električna razsvetljava in vodovod.
Sezija: **junij — oktober.**

Strokovni zdravnik za žen. bolezni: dr. Benj. Ipavic.
Pojasnila daje topliško upraviteljstvo v Dobrni pri
Celju. 3851

Greste na potovanje?

Imate li

kouček?

Naročite ga lahko v Pletarški
šoli v Strnišču pri Ptuj, ali
katera ga vam najceneje določi z
obratno pošto. Zahtevajte ponudbo!
Trgovci popusti.

Na kmetijo v kamniški okolici se sprej-
me pridno in pošteno

dekle

vajeno kmetskega dela, živinoreje in
navadne kuhe. Naslov se polze v
upravnistvu „Slovenca“ pod štev. 3787.

Gozdni čuvaj!

Oženjen, sposoben in krepak
dobi takoj službo pri gozdni
industrijski del. dr. „Croatia“,
Ljubljana, Marije Ter. cesta, 2.

Pohišstvo

od priprostega do najfinejšega izdelka
priporoča po solidni ceni **FRAN ŠKA-
FAR, Ljubljana, Rimska cesta 16.** Stav-
beno in pohištveno strojno mizarstvo

Kupujem po najvišjih
lipovo cvetje cenah
Zbirajte ga! lepo, suho

Gg. trgovci naj javijo skrajno prodajno
ceno, sicer ponudba brez pomena!
Vinko Vabič, Zalec p. Celju.

Semenj za posodo!

Resljeva cesta 4, od 24. junija
do 8. julija. **I. KUS.**

ERKA d. z. o. z.

Dunaj IV., Seisgasse 18/B.
Razprodajalci zahtevajte spec. ponudbe.

Odvetnik dr. Ivan Tavčar ml.

je otvoril svojo pisarno

v Ljubljani, Sodna ulica 2.

3852

Mestni magistrat Maribor.

3795

Razpis mesta inženirja.

Mesto Maribor vzame enega, eventualno več inženirjev v službo.

Pogoji za sprejem so:

a) jugoslovansko državljanstvo, b) zadovoljivo zdravstveno stanje,
c) popolna znanost slovenskega jezika, d) absolviranje inženirske stroke na
kakvi visoki tehnični šoli z obema državnima izpitoma, e) starost ne čez
40 let, f) primerna praksa.

Plača in pokojnina kakor pri državnih uradnikih. Prosilci, ki niso
bili do sedaj nastavljeni v kakvi javni službi, se sprejmejo definitivno še le
po enoletnem zadovoljivem službovanju.

V drugi javni službi izvršena leta so zaračunajo po dogovoru.
Plača oziroma uvrščenje v gotovi činovni razred je odvisna od dose-
danje prakse prosilca.

Dobro kvalificirane moči lahko računajo s hitrim napredovanjem.
Določene ponudbe je predložiti najpozneje do 10. julija 1919 mestnemu
magistratu v Mariboru, ki daje tudi vsa eventualno zaželjena bližja pojasnila.

Maribor, dne 24. junija 1919.

dr. Pfeiffer s. r.

Stavbena tvrdka VILJEM TREC v Ljubljani, Marije Terezije cesta štev. 10

si usoja naznaniti, da je zopet pričela s svojim
delovanjem in se priporoča za prevzemanje vseh
v njeno stroko spadajočih del, kakor:

novih zgradb, prezidavanj, vsakovrst-
nih popravil, sestav načrtov, zalev-
nih proračunov, cenitev,
tehničnih mnenj itd.

v dolgoletno znani solidni in strokovnjaški
izvršbi po najnižjih cenah. 3842

Večje industrijsko podjetje išče za svojo električno popravno delavnico

spretnega ovijača

kateri ima večje skušnje v ovijanju pri motorjih za istomern in izmenični
tok (visoka in nizka napetost).

Ponudbe je naslavljati na upravo tega lista pod številko 3808.

Živnostenská banka, Praga.

3767

Subskripcija

na 200.000 novih delnic po K 200.- nom.
v skupnem znesku č.-sl. K 40.000.000.-.

Na podlagi sklepa izrednega občnega zbora Živnostenske banke
Pragi z dne 28. maja t. l. bo zvišana delniška glavica od 120 na 250 milij-
nov kron. — Za enkrat se daje na subskripcijo le delni znesek K 40.000.000.-,
in sicer po sledečih pogojih:

1. Posestniki starih delnic imajo pravico, prevzeti za vsake 3 stare de-
nice 1 novo po kurzu č.-sl. K 325.— za delnico, več 5% obresti od 30. junia
t. l. do dneva plačila.

2. Novi delničarji zamorejo dobiti delnice nove emisije le na podlagi
dobavnih pravic.

3. Subskripcija konča s 7. julijem t. l. — Protivrednost podpisanih de-
nic se mora vplačati naenkrat.

4. Nove delnice so deležne na dobičku leta 1919, in sicer za pol let
(od 1. julija 1919 do 31. decembra 1919).

5. Subskripcija se vrši pri centrali Živnostenske banke v Pragi in nj-
nih podružnicah. — Vsa potrebna pojasnila daje tudi **Ljubljanska kreditna
banka in njene podružnice**, kjer se sprejemajo tudi priglasitve na nove delnice.

6. Pri podpisu novih delnic na podlagi starih delnic se morajo pre-
ložiti plašči starih delnic.

V PRAGI, dne 20. junija 1919.

Živnostenská banka v Pragi.